

Pedagogisch beleid

SkippyPepijn BSO

Algemeen

Pedagogisch beleid en werkplan versie januari 2026

SkippyPepijn
kinderopvang

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Onze missie, visie en kernwaarden	5
2.1. Missie.....	5
2.2. Visie	5
2.3. Kernwaarden	5
3. Onze pedagogische uitgangspunten, doelen en handelen	6
3.1. Onze pedagogische uitgangspunten	6
3.2. De vier pedagogische basisdoelen voor verantwoorde kinderopvang	7
3.3. De 6 interactievaardigheden	9
3.4. De pedagogische cirkel.....	10
3.5. Gezonde kinderopvang	10
3.6. Samenwerken in een kindcentrum (KC).....	11
4. Aandacht voor de ontwikkeling en het welbevinden van kinderen.....	12
4.1. Mentorschap	12
4.2. Het volgen van de ontwikkeling van kinderen	12
4.3. Communicatie met ouders over het welbevinden en de ontwikkeling	12
4.4. Zorgstructuur	13
4.5. Bevorderen van gewenst gedrag.....	13
4.6. Omgaan met pestgedrag.....	14
4.7. Protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag voor de kinderopvang	14
4.8. Omgaan met meertaligheid	15
4.9. Kinderparticipatie.....	15
5. Groepsindeling	17
5.1. De groepen bij de buitenschoolse opvang	17
5.2. Basisgroepen	17
5.3. Verlaten van de basisgroepsruimte	17
5.4. Samenvoegen van groepen of locaties	18
5.5. De drie-uursregeling.....	18
5.6. Achterwachtregeling en calamiteiten	18
6. Opbouw van de dag.....	20
6.1. Wennen en doorstromen.....	20
6.2. Brengen en halen (BSO)	20
6.3. Voorschoolse opvang (VSO)	21
6.4. Dagindeling.....	22
6.5. Eten en drinken	22
6.6. Traktaties.....	22
7. Ontdekken en beleven	23

7.1. Ruimte, inrichting en materialen.....	23
7.2. Binnenspelen	23
7.3. Buitenspelen.....	23
7.4. Vrij spel en georganiseerde activiteiten.....	23
7.5. De oudere kinderen bij de BSO	24
7.6. Vakantieprogramma.....	25
7.7. Het A-team	25
7.8. Outdoor Kids Center De Notelaer	25
7.9. Kleine uitstapjes in de buurt	25
7.10. Grotere uitstapjes tijdens schoolvakanties	26
7.11. Jeugdland.....	26
7.12. Leesbevordering.....	26
7.13. Feesten vieren	26
8. Personeel.....	27
8.1. Pedagogisch professionals	27
8.2. Anders gekwalificeerde beroepskrachten.....	27
8.3. Stagiaires en beroepskrachten in opleiding	27
8.4. Bevorderen van deskundigheid.....	28
8.5. Pedagogische coaching en pedagogisch beleid.....	29
8.6. Professionele houding.....	29
8.7. Ondernemingsraad.....	29
9. Veiligheid en Gezondheid.....	31
9.1. Beleid Veiligheid & Gezondheid	31
9.2. Gedragscode.....	31
9.3. Governance code kinderopvang	31
9.4. Privacy	31
9.5. Protocollen uit het Kwaliteitshandboek.....	31
9.6. Ziekte	31
9.7. Hoofdluis	32
9.8. Rijksvaccinatieprogramma	32
9.9. Allergieën.....	33
9.10. Een ongeluk	33
10. Werken aan kwaliteit	34
10.1. HKZ gecertificeerd	34
10.2. Inspectie door de GGD	34
10.3. Klachtenregeling.....	34
10.4. Medezeggenschap van ouders	34
11. Praktische informatie	36

11.1. Contact	36
11.2. Inschrijven	36
11.3. Wachtlijst.....	36
11.4. Plaatsingscriteria	37
11.5. Plaatsing	37
11.6. Sluitingsdagen	37
11.7. Schoolsluitingsdagen	37
11.8. Extra dagdelen afnemen of ruilen.....	38
11.9. Opzeggen.....	38
11.10. Betaling.....	38
11.11. Gescheiden ouders.....	38
11.12. Het ouderportaal en informatie uitwisselen met ouders	38
11.13. Foto's.....	39
11.14. Ouderavond.....	39
11.15. Verzekering en aansprakelijkheid	39
12. Aandacht voor onze omgeving en voor de toekomst	40
12.1. Diversiteit	40
12.2. Burgerschapsvorming.....	40
12.3. Wetenschappelijk onderzoek.....	40
12.4. Ondernemerschap.....	40
12.5. Lokale verenigingen, ondernemers en aanbieders	41

1. Inleiding

SkippyPepijn biedt kinderdagopvang, peuteropvang en buitenschoolse opvang in Pijnacker, Delfgauw en Nootdorp voor kinderen van 6 weken tot aan het einde van de basisschool. Onze ongeveer 280 medewerkers werken in vestigingen met alleen kinderopvang of maken samen met onderwijs deel uit van een kindcentrum (KC)¹.

In dit pedagogisch beleidsplan beschrijven we hoe we werken en waarom we dat zo doen. Dit plan is geschreven voor ouder(s)/verzorger(s), medewerkers van SkippyPepijn en onze toezichthouders. We laten in dit plan zien hoe we als SkippyPepijn invulling geven aan de wettelijke doelen van kinderopvang, wat onze visie is op goede kinderopvang, en hoe onze pedagogisch professionals een steentje bijdragen aan de opvoeding en ontwikkeling van de kinderen die bij ons komen. Afgelopen jaar zijn onze missie, visie en kernwaarden opnieuw geformuleerd, ze zijn te vinden in hoofdstuk 2.

Onze pedagogische uitgangspunten gelden voor alle opvangsoorten en voor kinderen van alle leeftijden. De praktische uitwerking verschilt per opvangsoort en leeftijdsgroep. Ook per locatie kunnen er verschillen zijn, rekening houdend met de behoeften van de kinderen en de lokale omstandigheden. Hierover staat meer in de kaders in dit beleidsplan.

Dit pedagogisch beleidsplan is ter advies aangeboden aan de Lokale Oudercommissie (LOC) voor de locatie-specifieke zaken en aan de Centrale Oudercommissie (COR) voor het algemene beleid. We herzien dit beleidsplan ieder jaar rond september. Bij grote tussentijdse wijzigingen, bijvoorbeeld naar aanleiding van veranderde wet- en regelgeving, wordt het plan ook aangepast.

Vanwege de leesbaarheid gebruiken we verder de term 'ouders'. We bedoelen daar nadrukkelijk ook alle andere gezinsvormen mee waar sprake is van een opvoedende en verzorgende relatie tussen volwassenen en kinderen.

In de cao Kinderopvang 2025 is de term 'pedagogisch medewerker' vervangen door 'pedagogisch professional'. Daarom hebben wij dat in deze versie ook aangepast.

SkippyPepijn
September 2025

---

¹ Een kindcentrum (KC) is een voorziening voor kinderen van 0 - 13 jaar, waarin tenminste onderwijs en kinderopvang intensief samenwerken. De kinderen komen hier gedurende de dag om te leren, spelen, ontwikkelen en ontmoeten.

2. Onze missie, visie en kernwaarden

2.1. Missie

Samen bouwen aan later.

2.2. Visie

SkippyPepijn gelooft dat kinderen zich gezien, gehoord, gesteund en gesterkt moeten voelen, immers: 'Je groeit maar één keer op'.

2.3. Kernwaarden

Verbindend

MAATSCHAPPELIJK & LOKAAL

SkippyPepijn is een maatschappelijke organisatie, diepgeworteld in Pijnacker, Nootdorp en Delfgauw. We zijn lid van de Brancheorganisatie Maatschappelijke Kinderopvang. Inclusie staat bij ons hoog in het vaandel, we stellen ons ten doel dat we opvang kunnen bieden aan elk kind. Vanuit onze maatschappelijke positie en ambitie kiezen we bewust voor verbinding met onderwijspartners waarmee we kindcentra oprichten, minimaal één in elke wijk. We kopen, waar mogelijk, lokaal in en sponsoren lokale sportclubs en initiatieven.

Actief

IN BEWEGING & UITDAGEND

Binnen onze organisatie vinden we groen, duurzaamheid en gezond belangrijk. We willen dus letterlijk én figuurlijk in beweging zijn. We dagen de kinderen en alle medewerkers, in de dagelijkse routines, uit om binnen en buiten te spelen, en zich te ontwikkelen. We zijn ook wendbaar als er nieuwe (wettelijke) ontwikkelingen zijn. We dagen onszelf uit te vernieuwen, waarbij 'duurzaam en gezond' altijd onze richtlijn is.

Betrouwbaar

PROFESSIONEEL & AUTHENTIEK

We willen samenwerken vanuit een veilige basis, waar er vrijheid is om te denken en te delen. Ons beleid biedt kaders, deze bieden iedereen de kans om met initiatieven te komen. We willen dat iedereen vertrouwen in elkaar heeft en in elkaars professionaliteit. Wat ons onderscheidt van andere organisaties zijn onze wortels in de gemeenschap en daarmee ons vermogen om te weten 'wat werkt' voor onze ouders, kinderen en partners. Het maakt ons écht en we behouden hiermee het no nonsens karakter dat ons past.

3. Onze pedagogische uitgangspunten, doelen en handelen

3.1. Onze pedagogische uitgangspunten

Veiligheid en geborgenheid

Alleen als een kind zich veilig en geborgen voelt, is er ruimte en energie voor groei en ontwikkeling. Daarom zorgen onze pedagogisch professionals voor een goede sfeer in de groep. Ze bouwen een band op met de kinderen en met hun ouders. Ze zijn zorgzaam en leren de grotere kinderen om rekening te houden met de kleintjes en om ze te helpen. Ze pikken signalen van de kinderen op en reageren daar op gepaste wijze op (sensitieve responsiviteit). Ook voorspelbaarheid, duidelijkheid en structuur zorgen ervoor dat kinderen zich veilig voelen. Daarom is er een dagprogramma met vaste gewoontes en rituelen.

Groeien naar zelfstandigheid

Door de zelfstandigheid van kinderen te bevorderen, ontwikkelen kinderen hun persoonlijke competenties. Ze raken zo steeds beter toegerust om deel te nemen aan de maatschappij. We geven de kinderen de ruimte om steeds zelfstandiger te worden. Kinderen worden gestimuleerd om zelf te doen wat ze al kunnen en om nieuwe vaardigheden te oefenen, ook als dat wat meer tijd kost. Bij het bevorderen van de zelfstandigheid hoort ook dat kinderen zelf keuzes mogen maken en kunnen meedenken en meebeslissen. Ze krijgen bij ons de gelegenheid om hier ervaring mee op te doen.

Samen doen en betrokken zijn bij elkaar

Door kinderen dingen samen te laten doen, oefenen ze hun sociale competenties. Door de betrokkenheid bij elkaar te stimuleren, leren kinderen deel uit te maken van een groep en oefenen ze hoe je met elkaar omgaat. De pedagogisch professionals geven het goede voorbeeld en stimuleren kinderen om op een plezierige manier contact met elkaar te maken, om belangstelling voor elkaar te hebben en om elkaar te helpen.

Als organisatie in Pijnacker-Nootdorp maken wij deel uit van de maatschappij. Door samen te werken met ouders en met andere organisaties in de buurt, zoals scholen, jeugdhulpverlening, sportclubs, de bibliotheek en andere dienstverleners bereiken we meer dan ieder apart. In onze samenwerking met het onderwijs in een kindcentrum (KC) vormen we met elkaar een pedagogisch klimaat waarin kinderen zich prettig voelen en niet steeds hoeven te schakelen.

Gezond en in beweging

Als kinderen gezonde gewoontes aanleren, is de kans groter dat ze gezond opgroeien. Daarom geven we kinderen in alle seizoenen veel gelegenheid om buiten te spelen. Onze speelpleinen bieden ruimte voor verschillende soorten spel. Vies kunnen worden hoort daarbij.

Door uitdagend en 'risicovol' spel aan te bieden, leren kinderen om met (kleine) risico's om te gaan, risico's in te schatten en om hun grenzen te ontdekken.

We bieden eten en drinken aan volgens de 'Schijf van Vijf' van het Voedingscentrum en we geven ouders tips voor gezonde traktaties bij verjaardagen. Onze pedagogisch professionals eten en drinken mee met de kinderen en geven zo het goede voorbeeld.

Ieder kind is uniek en we zijn allemaal anders

We bieden groepsopvang: kinderen maken bij ons deel uit van een groep. Binnen die groep hebben we oog voor de eigenheid van ieder kind en benoemen we waarin we van elkaar verschillen. Als het nodig is maken we specifieke afspraken met ouders voor de begeleiding van hun kind. Juist omdat we allemaal anders (mogen) zijn, kunnen we elkaar aanvullen en kunnen kinderen en medewerkers zich veilig voelen bij SkippyPepijn.

Kinderen met een ontwikkelingsachterstand en kinderen die extra (medische) zorg nodig hebben zijn in principe ook welkom bij SkippyPepijn. We kunnen de extra zorg beperkt zelf bieden en werken daarom graag samen met hulpverleners. Deze hulpverleners zijn welkom bij ons in de groep. We

kijken zorgvuldig naar de ontwikkelingsleeftijd en de behoeftes van het kind om te bepalen in welke groep een kind het beste geplaatst kan worden. Als we in onze groepsopvang niet kunnen bieden wat een kind nodig heeft of als de groep te veel belast wordt door de plaatsing, zijn we daar eerlijk over en denken we mee over een plek die beter past bij het kind.

Ontwikkelen: ontdekken en beleven

Jonge kinderen ontwikkelen zich vooral door te spelen. Wij zorgen voor een rijke speelomgeving, waarbij onze pedagogisch professionals kansen aangrijpen om het spel van de kinderen te verdiepen en te verbreden. Door te werken met thema's, wordt de betrokkenheid van de kinderen vergroot. De methode 'Uk & Puk' ondersteunt de pedagogisch professionals bij het themagerichte werken. De BSO is voor schoolkinderen vooral een plek om te ontspannen na de schooldag. Hoewel de focus ligt op vrije tijd en op spelen, ontwikkelen kinderen zich ook bij de BSO. Bijvoorbeeld door de ervaringen die ze opdoen tijdens het spelen en door de gesprekken en omgang met de andere kinderen en de pedagogisch professionals. We zorgen voor gevarieerde materialen voor vrij spel, er zijn activiteiten die begeleid worden door een pedagogisch professional en er worden geregeld workshops aangeboden. Zo kunnen kinderen veel verschillende ervaringen opdoen en hun talenten ontdekken. Kinderen mogen meedoen met activiteiten en workshops, maar ze mogen ook kiezen om vrij te spelen.

Respect voor elkaar en voor de wereld om ons heen

We gaan op een respectvolle manier met elkaar om. Daarbij helpt de communicatiemethode van Thomas Gordon ons. Onze medewerkers zijn getraind om niet alleen naar het gedrag van kinderen te kijken, maar om te onderzoeken wat er áchter het gedrag van het kind zit. Als helder is wat de behoefte van het kind is, kan dit benoemd en besproken worden. Het kind krijgt niet altijd zijn of haar zin, maar voelt zich zo wel gehoord en begrepen.

In onze gedragscode wordt beschreven wat onze normen zijn over hoe we met elkaar omgaan. De gedragscode is bedoeld voor medewerkers, kinderen, hun ouders en alle anderen die op onze kindercentra komen. Bij de BSO worden samen met de kinderen regels opgesteld (gebaseerd op de SkippyPepijn-gedragscode) om te zorgen dat de BSO een fijne plek is voor iedereen. Hierdoor voelen kinderen zich betrokken en stimuleren ze elkaar om zich aan afspraken te houden.

Het respect tonen voor de wereld om ons heen zit verweven in heel ons handelen. We gaan met kinderen de natuur in om ze die te laten waarderen. We zaaien of maken moestuintjes, om de kinderen te laten ervaren waar voedsel vandaan komt. We kiezen voor duurzame materialen en scheiden afval om het goede voorbeeld te geven. Zo maken we kinderen zich ervan bewust dat we allemaal een steentje bij kunnen dragen aan een duurzame wereld.

3.2. De vier pedagogische basisdoelen voor verantwoorde kinderopvang

In de Wet Kinderopvang staat beschreven waaraan verantwoorde kinderopvang moet voldoen². Hieronder beschrijven we hoe we bij SkippyPepijn inhoud geven aan deze vier pedagogische basisdoelen.

Het bieden van emotionele en fysieke veiligheid

De pedagogisch professionals zorgen voor een positieve sfeer, waarin kinderen zich geborgen en geaccepteerd voelen. Ook zorgen zij voor een gezonde en veilige omgeving.

- Onze ruimtes zijn veilig en met de inrichting scheppen we een prettige sfeer.

---

² Artikel 1.49 van de Wet Kinderopvang

Een houder van een kindercentrum biedt verantwoorde kinderopvang, waaronder wordt verstaan het in een veilige en gezonde omgeving bieden van emotionele veiligheid aan kinderen, het bevorderen van de persoonlijke en sociale competentie van kinderen en de socialisatie van kinderen door overdracht van algemeen aanvaarde waarden en normen.

- Door een vaste dagindeling aan te houden, creëren we rust in de groep. De voorspelbaarheid en de herkenning van vaste rituelen tijdens de dag zorgen ervoor dat kinderen structuur ervaren. Ook het werken met verschillende soorten speelplekken draagt hieraan bij.
- Ieder kind krijgt aandacht. We nemen de tijd om met een kind (individueel) te praten, te spelen en hem of haar te observeren.
- We zorgen voor een vaste groepsindeling, met een eigen stam- of basisgroep voor de kinderen en zoveel mogelijk vaste pedagogisch professionals.
- We helpen kinderen om op een prettige manier met elkaar om te gaan, aansluiting te vinden en zelf conflictjes op te lossen.

Het bevorderen van de persoonlijke competentie

Een kind krijgt bij ons de ruimte om zich te ontwikkelen in zijn of haar eigen tempo. In onze kindercentra leren kinderen door te doen en te ontdekken. Er is een voortdurende interactie tussen volwassenen en kinderen. We geven kinderen de mogelijkheid om vaardigheden te ontwikkelen die aansluiten bij hun eigen interesses. De zelfredzaamheid en zelfstandigheid van kinderen stimuleren we. Daardoor vergroten kinderen hun zelfvertrouwen en gevoel van eigenwaarde. Als kinderen (tijdelijk) wat extra ondersteuning nodig hebben, dan signaleren we dat en ondernemen we actie.

- Een kind krijgt gedurende de dag regelmatig persoonlijke aandacht. Zo kunnen we aansluiten bij de ontwikkeling van het kind en het steeds een stapje verder brengen.
- We bieden spelmateriaal en activiteiten aan die aansluiten bij de ontwikkeling en de interesse van het kind. Ook door te werken met thema's wakkeren we de interesse van kinderen aan en we zorgen ervoor dat er geregeld nieuw uitdagend spelmateriaal is. Kinderen kunnen daarnaast kennismaken met nieuwe activiteiten die door vakdocenten aangeboden worden.
- Kinderen leren door te spelen. Daarom zorgen we ervoor dat er genoeg momenten zijn voor vrij spel. Soms doen we mee, om kinderen op gang te helpen of om het spel te verdiepen.
- Een kind krijgt de ruimte om zijn of haar persoonlijke talenten verder te ontwikkelen.
- We hebben vooral aandacht voor wat er goed gaat en voor wat een kind al kan. Dat versterkt zijn of haar zelfvertrouwen.

Het bevorderen van de sociale competentie

We bevorderen de ontwikkeling van sociale vaardigheden van kinderen. Daarbij spelen het veelvuldige contact met leeftijdsgenoten en het groepsaspect een belangrijke rol.

- Een kind is bij ons naast een uniek individu ook onderdeel van de groep. We leren kinderen om op zijn of haar beurt te wachten, speelgoed te delen en rekening te houden met elkaar.
- We letten extra op stille en teruggetrokken kinderen. Die brengen we bewust in contact met andere kinderen. We helpen het kind door het eerst samen te doen, totdat het kind het alleen durft.
- Bij ongewenst gedrag reageren we zo min mogelijk met straf, maar met uitleg en oprechte interesse voor de reden van het gedrag.
- We creëren ruimtes die kinderen stimuleren om (in een veilige omgeving) samen te spelen. We hebben spelmateriaal dat het samen spelen stimuleert.
- De interacties tussen kinderen leiden we in goede banen, we ondersteunen kinderen bij het oplossen van conflictjes als ze hulp nodig hebben.
- Het hebben van positieve, plezierige interacties met leeftijdsgenoten moedigen we aan.
- We geven kinderen uitleg over pestgedrag en leren ze alternatief gedrag aan.
- We geven kinderen de kans om van elkaar te leren en elkaar te helpen.

Het bevorderen van de overdracht van normen en waarden

Kinderen worden gestimuleerd om op een open manier kennis te maken met de algemeen aanvaarde waarden en normen in de samenleving met het oog op een respectvolle omgang met anderen en een actieve participatie in de maatschappij.

- We besteden aandacht aan omgangsregels, zoals elkaar groeten en iets vragen in plaats van afpakken.
- We vieren cultuurgebonden feesten en rituelen, bijvoorbeeld Sinterklaas, Kerst, Pasen en de verjaardagen van kinderen en medewerkers. Ook hebben we aandacht voor feesten uit andere culturen van kinderen in de groep, zoals Eid al-Fitr (Suikerfeest).
- We leren kinderen om met respect om te gaan met anderen, met het speelgoed en met de omgeving.
- We hebben aandacht voor het feit dat iedereen een andere achtergrond heeft (diversiteit) en we dragen uit dat iedereen welkom is en erbij hoort (inclusie).
- We laten kinderen ervaring opdoen met een mening vormen, meedenken en meebeslissen.

Deze basisdoelen vormen een belangrijke leidraad voor ons dagelijks pedagogisch handelen. De pedagogisch professionals werken aan deze doelen door bepaalde interactievaardigheden in te zetten.

3.3. De 6 interactievaardigheden

De interactievaardigheden van pedagogisch professionals bepalen voor een groot deel de pedagogische kwaliteit van een kindercentrum. Er zijn 6 interactievaardigheden in de relatie tussen opvoeder en kind die ervoor zorgen dat kinderen krijgen wat ze nodig hebben om zich te kunnen ontwikkelen³. In onze scholing en coaching besteden we hier aandacht aan.

Sensitieve responsiviteit

Pedagogisch professionals zijn gevoelig voor signalen van kinderen en reageren daar op een passende wijze op. Het kind merkt zo dat er positief gereageerd wordt als het contact zoekt.

Respect voor de autonomie

Pedagogisch professionals laten merken dat ze het kind zien als iemand die al dingen kan, met een eigen persoonlijkheid en met een eigen wil. Het kind ervaart zo dat het mag zijn wie het is.

Structureren en grenzen stellen

Pedagogisch professionals maken duidelijk wat er gaat gebeuren en welk gedrag er van het kind verwacht wordt. Het kind krijgt zo sturing bij het gedrag en hulp bij het ordenen van de wereld.

Praten en uitleggen

Pedagogisch professionals benoemen wat ze doen, wat ze zien bij het kind en voeren gesprekjes. Het kind krijgt zo op hem of haar afgestemde informatie en krijgt gelegenheid om te communiceren.

Ontwikkeling stimuleren

Pedagogisch professionals prikkelen kinderen om nieuwe dingen te ondernemen, door te zetten en plezier te beleven aan wat ze bereiken. Er wordt aangesloten bij de innerlijke drijfveer van kinderen om de wereld te ontdekken met spel en avontuur.

Begeleiden van interacties

Pedagogisch professionals maken kinderen attent op elkaar en stimuleren positieve contacten. Het kind krijgt de gelegenheid om vriendschappen te ontwikkelen, conflicten op te lossen en om te gaan met verschillen.

---

³ Bronnen: NCKO-kwaliteitsmonitor en het Pedagogisch Kader Kinderopvang. Deze interactievaardigheden worden ook genoemd in artikel 2 van het Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzaalwerk van 23-08-2017 (AMvB).

3.4. De pedagogische cirkel

Onze visie, onze kernwaarden en pedagogische uitgangspunten zijn verankerd in onze pedagogische cirkel. Medewerkers en ouders hebben uitgewerkt welke houding en welk gedrag er hoort bij de visie van SkippyPepijn. Door de pedagogische cirkel wordt het voor pedagogisch professionals heel concreet en duidelijk met welk gedrag zij een bijdrage leveren aan de missie en visie van de organisatie. Ouders zien wat zij van ons kunnen verwachten. De pedagogische cirkel biedt geen pasklare oplossing voor iedere situatie, maar geeft richting en sturing.

3.5. Gezonde kinderopvang

Elk kind verdient een gezonde start. Daarom zijn we in 2019 gestart met Gezonde Kinderopvang⁴. Met Gezonde Kinderopvang maken we een gezonde leefstijl voor kinderen en medewerkers echt onderdeel van de dagelijkse praktijk in onze kindercentra. Onze coaches Gezonde Kinderopvang helpen en enthousiasmeren onze medewerkers om grotere en kleinere veranderingen door te voeren.

Bij SkippyPepijn werken we nu met elkaar aan de thema's voeding, bewegen en groen. Te zijner tijd wordt dit uitgebreid met andere thema's van Gezonde Kinderopvang.

Voeding

Gezonde gewoontes aanleren is gemakkelijker dan later iets ongezonds afleren. Dat geldt ook voor gezonde voedingsgewoontes. Omdat er in de kinderopvang gedurende de dag allerlei eet- en drinkmomenten zijn, spelen pedagogisch professionals een grote rol in de eetopvoeding. We bieden verantwoorde en gezonde voeding aan, zowel bij de lunch als bij tussendoortjes. We zorgen voor gezellige eet- en drinkmomenten, waarbij de kinderen kunnen kiezen uit een gevarieerd aanbod aan fruit, (snoep)groente en broodbeleg.

Ons voedingsbeleid is gebaseerd op de Schijf van Vijf (www.voedingscentrum.nl) en is terug te vinden op het ouderportaal.

Bewegen

Voldoende en spelenderwijs bewegen is belangrijk voor de ontwikkeling van jonge kinderen. Bewegen is goed voor de gezondheid, de motorische ontwikkeling en de sociaal-emotionele ontwikkeling, maar ook voor de bot- en spierontwikkeling, de hersenontwikkeling en ter preventie van overgewicht.

We leren de kinderen door te bewegen spelenderwijs nieuwe (technische) vaardigheden, samenwerken, grenzen verleggen, omgaan met regels, omgaan met winst en verlies, respect en sportief gedrag. Dit stimuleert de weerbaarheid, het zelfvertrouwen en doorzettingsvermogen. Maar bewegen is vooral ook plezier maken.

Bij bewegen hoort ook uitdagend en 'risicovol' spelen: stoeien, klimmen, rennen en botsen. Af en toe een blauwe plek, schram of schaafwond hoort daarbij. Want uitdagingen aangaan, grenzen verleggen en risico's inschatten is goed voor de ontwikkeling van kinderen. Het maakt ze motorisch vaardiger, zelfverzekerder en socialer, en het verhoogt hun zelfredzaamheid.

Groen

We gaan iedere dag met de kinderen naar buiten. Buiten is er vaak meer ruimte om te bewegen dan binnen. Bovendien brengt buitenspelen de kinderen in contact met de natuur, het weer en de cycli van de seizoenen. Door directe ervaringen met de natuur worden kinderen zich meer bewust van hun omgeving en voelen ze zich er ook veiliger. Dat is een goede basis voor respect voor de natuur. We besteden aandacht aan buitenspelen, uitdagend spelen en natuurbeleving door het creëren van

---

⁴ Het programma Gezonde Kinderopvang is een initiatief van het Ministerie van VWS en SZW. Met Gezonde Kinderopvang werken organisaties structureel aan een gezonde leefstijl van kinderen en de deskundigheid van medewerkers.

natuurpleinen. Spelen op een natuurplein betekent spelen in een groene omgeving met materialen uit de natuur. Het draagt bijvoorbeeld bij aan meer beweging door de mogelijkheden om te klimmen en klauteren en aan gevarieerder fantasiespel door de losse natuurlijke materialen, zoals stenen en takken. Ook leren de kinderen zo spelenderwijs meer over de dieren, zoals vogels en insecten die op het natuurplein komen wonen en verzorgen we met elkaar de moestuin en fruitbomen. De buitenruimte gebruiken we niet alleen om (vrij) te spelen, we kunnen er ook eten en drinken, voorlezen, zingen en andere activiteiten aanbieden.

Ook binnen besteden we aandacht aan groene kinderopvang. We verzorgen er samen de planten, kweken er kruiden en laten er groenten ontkiemen die we later in de moestuin kunnen zetten.

3.6. Samenwerken in een kindcentrum (KC)

Een kindcentrum is een voorziening voor kinderen van 0 - 13 jaar, waar zij gedurende de dag komen om te leren, spelen, ontwikkelen en ontmoeten. Het kindcentrum wordt in ieder geval gevormd door onderwijs en kinderopvang. Het is mogelijk dat er andere partners deel uitmaken van het kindcentrum.

De partners in een kindcentrum werken vanuit de eigen organisatie intensief en op basis van gelijkwaardigheid samen. Door ieders inbreng van eigen expertise vullen ze elkaar aan en versterken ze elkaar.

Het doel van een KC is dat de partners die samen het KC vormen, samen een betere ontwikkelomgeving voor kinderen kunnen vormen dan ieder apart. De overgangen gedurende de dag en de overgang van kinderdagverblijf of peuteropvang naar de basisschool en buitenschoolse opvang verlopen vloeiender. Er is namelijk contact en samenwerking tussen alle werksoorten, het pedagogisch klimaat (de regels en de aanpak) van de werksoorten lijkt op elkaar en er zijn veel bekende gezichten voor de kinderen. Kinderen hoeven zich hierdoor minder aan te passen aan steeds een nieuwe omgeving, wat goed is voor hun welbevinden.

De samenwerking in een KC is gericht op de inhoud en op praktisch gebied. Dit vertaalt zich in een gezamenlijke pedagogische visie, passend binnen de visies van de partners; een doorlopende ontwikkellijn voor kinderen van 0 - 13 jaar; ontzorgen van ouders, het hele jaar open en aanbod van verschillende (opvang-)arrangementen. De medewerkers werken binnen een interprofessioneel team, zo mogelijk met combibanen.

<i>Locatiespecifieke aanvulling (indien van toepassing) – zie het pedagogisch beleidsplan van de locatie.</i>
---

4. Aandacht voor de ontwikkeling en het welbevinden van kinderen

Kinderen kunnen zich pas ontwikkelen als ze zich prettig voelen. We zorgen voor gunstige omstandigheden, namelijk een goed pedagogisch klimaat en een rijke leeromgeving. We kijken naar wat de groep nodig heeft en passen het dagprogramma daaraan aan als dat nodig is. We kijken ook naar alle kinderen. Wat is er nodig om te zorgen dat het goed gaat met ieder kind bij ons in de groep?

4.1. Mentorschap

Ieder kind in de kinderopvang heeft een mentor. De mentor is het eerste aanspreekpunt voor ouders en kind, verzorgt de jaarlijkse observatie en bespreekt deze desgewenst met ouders. De mentor brengt de andere collega's op de hoogte van eventuele afspraken die gemaakt zijn. Natuurlijk zijn de andere collega's van de groep ook betrokken bij het kind. In de dagelijkse omgang is er geen verschil tussen de mentor en de andere pedagogisch professionals. Tijdens het kennismakingsgesprek, twee tot vier weken voordat het kind gaat starten in de groep, horen ouders en het kind wie de mentor van het kind is. Dit wordt ook vermeld in het ouderportaal. Als het kind niet aanwezig is bij het kennismakingsgesprek, stelt de mentor zich voor aan het kind op de eerste opvangdag dat zij beiden aanwezig zijn.

Wanneer een kind in meerdere groepen geplaatst is, heeft het in iedere groep een mentor.

4.2. Het volgen van de ontwikkeling van kinderen

Onze pedagogisch professionals zien de kinderen iedere week en kennen de kinderen daardoor goed. Ieder jaar vult de mentor per kind een observatieformulier in, waarin het welbevinden, sociale ontwikkeling, interesses en eigenschappen van het kind beschreven worden. Zo ontstaat er een goed beeld over hoe het kind zich voelt en gedraagt bij de BSO. De pedagogisch professional betreft het kind bij het invullen van een deel van het formulier en kan zo een gesprekje beginnen over hoe het kind het vindt bij de BSO.

Wanneer een kind in meerdere groepen geplaatst is, wordt in iedere groep jaarlijks een observatieformulier ingevuld.

De uitkomsten van de observaties worden op individueel niveau en op groepsniveau gebruikt. De groepsleiding kijkt naar aanleiding van de uitkomsten of het welbevinden van individuele kinderen verbeterd kan worden en of de materialen en activiteiten aansluiten bij wat de kinderen leuk vinden of nodig hebben. Voor activiteiten op maat kan ook gericht gezocht worden in de online activiteitendatabase DoenKids.

4.3. Communicatie met ouders over het welbevinden en de ontwikkeling

Ouders krijgen het observatieformulier over hun kind, met een uitnodiging voor een kort gesprekje. We stellen het erg op prijs als ze de uitnodiging aannemen om te vertellen over hoe hun kind thuis is en over wat ze wel en niet herkennen in de thuissituatie.

<i>Locatiespecifieke aanvulling (indien van toepassing) – zie het pedagogisch beleidsplan van de locatie.</i>

Natuurlijk hoeven ouders niet te wachten tot de 10-minutengesprekjes om hun vragen of eventuele zorgen over hun kind te bespreken met de mentor, of om informatie over hun kind door te geven. Tijdens het brengen en halen van het kind is er de mogelijkheid om de mentor of een van de andere pedagogisch professionals aan te spreken. Daarnaast is het altijd mogelijk om een afspraak te maken voor een gesprek. Dat doen onze medewerkers ook als ze ouders graag willen spreken. Als er afspraken met ouders worden gemaakt over de begeleiding van het kind, over afwijkingen van het dagprogramma of het voedingsbeleid vanwege allergieën, dan leggen we die schriftelijk vast. Zo is het voor iedereen duidelijk.

4.4. Zorgstructuur

Als kinderopvang hebben we een signalerende functie. Onze pedagogisch professionals weten door hun opleiding en ervaring hoe een normale ontwikkeling verloopt en dat er grote verschillen qua ontwikkeling kunnen zijn tussen kinderen van dezelfde leeftijd.

Als pedagogisch professionals toch zorgen hebben, twifelen of een kind wat extra hulp nodig heeft of als ze vragen hebben over hoe ze het kind in de groep zo goed mogelijk kunnen begeleiden, kunnen ze na overleg met hun vestigingsmanager advies vragen aan ons pedagogisch adviesteam. De pedagogisch adviseur komt soms in de groep om het kind te observeren en geeft tips en adviezen voor het handelen van de pedagogisch professionals. De hulpvraag is meestal: 'Wat heeft dit kind nodig om zich prettig te voelen in de groep en om zich daar zo goed mogelijk te ontwikkelen?' Ouders worden geïnformeerd als de pedagogisch professionals advies vragen bij het pedagogisch adviesteam. De adviezen worden door de pedagogisch professionals besproken met de ouders en als er een verslag is gemaakt van de observatie, wordt dit met de ouders gedeeld. Soms sluit de pedagogisch adviseur aan bij het gesprek met de ouders om meer uitleg te geven of om een gezamenlijke aanpak of de opties voor externe hulp te bespreken. In veel gevallen is het helpend om met de basisschool te overleggen en de aanpak af te stemmen. Het is ook fijn als de leerkracht en de pedagogisch professional het aan elkaar te kunnen doorgeven als er die dag iets bijzonders gebeurd is. Dat mag alleen als ouders toestemming geven dat de school en SkippyPepijn informatie over het kind uitwisselen.

Het doel van de ondersteuning is niet om kinderen een 'stempel' te geven of uit te sluiten, maar om te bevorderen dat het kind mee kan blijven doen met leeftijdsgenootjes op de buitenschoolse opvang (inclusie) en zich er prettig voelt. Een heel enkele keer blijkt dat een kind meer zorg of ondersteuning nodig heeft dan binnen de reguliere kinderopvang haalbaar is. Dan denken we mee over alternatieven.

In Pijnacker-Nootdorp verloopt de toeleiding naar- en toegang tot externe hulp via het Kernteam. Onze aanspreekpunten binnen het Kernteam zijn de voorschoolmaatschappelijk werkers (VSMW) voor de 0 t/m 6-jarigen en de schoolmaatschappelijk werkers (SMW) voor de oudere kinderen. We werken graag met hen samen en proberen of we kunnen bieden wat een kind nodig heeft, ook als dat niet helemaal past binnen ons reguliere aanbod. Er zijn echter wel grenzen aan wat we als kinderopvang kunnen bieden. De expertise van onze medewerkers moet toereikend zijn, de veiligheid van het kind en van de andere kinderen in de groep mag niet in het geding komen en het reguliere dagprogramma van de groep moet doorgang kunnen vinden.

4.5. Bevorderen van gewenst gedrag

Jonge kinderen zijn nog aan het ontdekken wat de regels zijn en waar de grenzen liggen. Onze pedagogisch professionals benoemen duidelijk welk gedrag ze verwachten van het kind en geven het goede voorbeeld. Ze zijn geduldig en consequent en geven steeds opnieuw de gelegenheid om te oefenen. De meeste aandacht gaat uit naar gewenst gedrag. Zo ervaart een kind dat het geen ongewenst gedrag hoeft te laten zien om aandacht te krijgen. Bovendien weet een kind als het alleen 'Nee', of 'Dat mag niet' hoort, nog steeds niet wat het wél kan en mag doen.

Ook de kinderen in de groep helpen elkaar herinneren aan wat de regels zijn en wat er verwacht wordt. Deze aanpak zorgt er meestal voor dat kinderen zich voegen naar de afspraken en routines in de groep en dat ze zich daar prettig bij voelen.

Ook oudere kinderen kunnen de grenzen opzoeken en de afspraken bewust overtreden, bijvoorbeeld om leuk gevonden te worden door de andere kinderen of door uit te proberen wat de reactie van de pedagogisch professionals is. Eigenlijk is de aanpak van de pedagogisch professionals dan nog steeds hetzelfde. Door de regels samen met de BSO-kinderen op te stellen, begrijpen de kinderen het nut van de afspraken en gaan ze zich er medeverantwoordelijk voor voelen.

Sommige kinderen laten vaker of ernstiger ongewenst gedrag zien. Dat kan verschillende redenen hebben en bijvoorbeeld een uiting zijn van het feit dat het kind zich niet prettig voelt, veel frustratie ervaart of meer structuur zoekt. Sommige kinderen hebben meer herhaling en uitleg nodig om goed

te weten wat de regels zijn. De pedagogisch professionals proberen te achterhalen wat er achter het ongewenste gedrag van het kind zit en hoe ze het kind kunnen helpen om meer gewenst gedrag te laten zien in de groep. Hierbij kunnen ze hulp inroepen van de ouders van het kind en van de pedagogisch adviseurs. Deze aanpak is gebaseerd op de communicatietechniek van Thomas Gordon, waarbij opvoeders wel grenzen aangeven, maar tegelijkertijd respectvol omgaan met kinderen. Kinderen die andere kinderen pijn doen of de veiligheid van zichzelf of van anderen in gevaar brengen, moeten zo snel mogelijk leren dat dit niet mag. Daarbij kan het helpen om het kind even apart te nemen in de eigen groepsruimte om uitleg te geven of om het kind op duidelijke, serieuze toon op het gedrag aan te spreken. Zo wordt voor het kind zelf en voor de andere kinderen in de groep duidelijk dat dit gedrag niet mag. De meeste nadruk blijft natuurlijk liggen op het benoemen van wat wel mag en van wat goed gaat.

4.6. Omgaan met pestgedrag

Dat kinderen elkaar soms plagen is heel gewoon. Maar bij pesten is er een slachtoffer waarover andere kinderen de baas spelen. Openlijk pesten komt veel voor: schelden, slaan, uitlachen, geld of cadeautjes eisen, bezittingen vernielen. Minder openlijk pesten gebeurt ook: buitensluiten, nooit uitnodigen voor feestjes, nergens aan mee laten doen. Een nieuwe vorm van pesten is digitaal pesten. Als er geen hulp komt kan het pesten lang duren en kan het grote gevolgen hebben voor het kind.⁵

Pedagogisch professionals hebben een signalerende functie wanneer het om pesten gaat, zowel wat betreft kinderen die pesten als kinderen die gepest worden. SkippyPepijn heeft een werkinstructie Omgaan met pestgedrag, waarin beschreven wordt hoe pedagogisch professionals pestgedrag kunnen aanpakken en voorkomen. Bij het tegengaan van pesten worden ook de ouders betrokken.

Als een kind gepest wordt op de BSO, vindt dit meestal plaats op meer plekken dan alleen op de BSO. Het gebeurt dan vaak ook op school en op het schoolplein. Als de ouders toestemming geven, wordt ook overlegd met de school. Want het tegengaan van pesten heeft meer resultaat wanneer er een gezamenlijke aanpak is.

4.7. Protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag voor de kinderopvang

Als kinderopvang zijn we verplicht om het 'Protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag voor de kinderopvang' te volgen als er signalen zijn die mogelijk wijzen op kindermishandeling, huiselijk geweld, grensoverschrijdend gedrag van een professional of grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling. Dit protocol wordt ook wel 'De Meldcode' genoemd, omdat er een stappenplan aan verbonden is dat mogelijk kan leiden tot een melding bij Veilig Thuis. Onze pedagogisch professionals hebben scholing gehad en worden door hun vestigingsmanager en een van de aandachtsfunctionarissen kindermishandeling (AFK) ondersteund bij het volgen van de Meldcode.

Pedagogisch professionals zien soms verontrustende gedragingen of verwondingen bij kinderen en bespreken met ouders wat hen is overkomen. Als de zorgen daarna blijven, nemen de vestigingsmanager en AFK het over. Zij nodigen ouders uit voor een gesprek en bespreken de zorgen met hen. Ze kunnen bellen met Veilig Thuis om advies te vragen over de situatie, zonder de naam van het kind en het gezin te noemen.

In de kinderopvang hebben we niet de expertise om in te schatten of het thuis veilig genoeg is voor het kind, kunnen we niet zelf doorverwijzen naar hulpverlening en kunnen we niet volgen of de situatie voor het kind verbetert. Veilig Thuis kan dat wel. Daarom doen we vanuit de kinderopvang een melding bij Veilig Thuis als deze expertise nodig is. Bij een melding wordt de naam van het kind genoemd. We informeren ouders als we een melding doen bij Veilig Thuis, tenzij we ons ernstige zorgen maken over de veiligheid van het kind of van de melder als we dit doen.

---

⁵ Folder Pesten hoort er niet bij! van het Centrum voor Jeugd en Gezin

4.8. Omgaan met meertaligheid

De voertaal in onze groepen is het Nederlands. We bevorderen dat kinderen onderling ook in het Nederlands praten, ook al is het Nederlands niet hun thuistaal. Door deze gemeenschappelijke taal kan iedereen elkaar begrijpen en wordt er niemand buitengesloten. Voor kinderen die nog (bijna) helemaal geen Nederlands spreken, vinden we het echter nóg belangrijker dat zij zich snel op hun gemak voelen in de groep. Het kan dus zijn dat de pedagogisch professionals in het begin enkele woorden in de thuistaal van het kind gebruiken om het kind houvast te geven.

Als anderstalige ouders zich goed kunnen uitdrukken in het Nederlands, vinden we het prettig als ze bij ons Nederlands praten met hun kind of met de andere volwassenen. Zo leert het kind dat dit de 'Nederlandse omgeving' is en kunnen de andere aanwezigen ook verstaan wat er gezegd wordt. Spreken anderstalige ouders nog niet voldoende Nederlands om goed te communiceren met hun kind, dan hebben we liever dat ze ook bij ons in de groep in hun thuistaal praten met hun kind en af en toe vertalen voor de pedagogisch professionals waar ze het over hebben.

Twee- of meertaligheid kan als gevolg hebben dat een kind er aanvankelijk wat langer over doet om het Nederlands te beheersen. Op de lange termijn heeft het echter alleen maar voordelen als een kind het Nederlands en de thuistaal goed beheerst. Bovendien kunnen ouders zich in hun moedertaal het beste uitdrukken en hun kinderen een 'rijke' taalomgeving aanbieden. Daarom adviseren we ouders om thuis in hun moedertaal tegen hun kinderen te spreken en dat ook vol te houden als de voorkeuertaal van hun kind op den duur het Nederlands wordt. We vinden dat ouders en kinderen trots mogen zijn op hun thuistaal.

In een aantal groepen gebruiken de pedagogisch professionals gebaren uit de Nederlandse gebarentaal om de gesproken taal te ondersteunen. Voor veel kinderen maakt dit het communiceren makkelijker. Dat geldt vaak voor kinderen voor wie het Nederlands niet de thuistaal is, maar ook voor kinderen die nog niet goed kunnen praten door een beperking, achterstand, stoornis of simpelweg doordat ze nog te jong zijn.

Bij gesprekken met ouders die geen Nederlands of Engels spreken of begrijpen, is het (na toestemming van de leidinggevende) mogelijk om een tolk in te huren via Vluchtelingenwerk. Er wordt veel onderzoek gedaan naar meertaligheid. Als de wetenschappelijke inzichten over dit onderwerp veranderen, passen wij ons beleid op dit onderwerp zo nodig aan.

4.9. Kinderparticipatie

Kinderparticipatie is samen denken, samen beslissen, allemaal meedoen en samen verantwoordelijk zijn. Zo leren we samenleven met elkaar en dat is belangrijk voor later.

We leren de kinderen nadenken over wat ze zelf willen. We leren de kinderen ook om een eigen mening te hebben en te verwoorden en we respecteren deze mening. Tegelijkertijd leren we de kinderen dat andere kinderen en volwassenen een andere mening kunnen hebben en om daar rekening mee te houden.

Bij de BSO gebruiken de pedagogisch professionals diverse werkvormen – passend bij de leeftijd van de kinderen - om te ontdekken waar kinderen behoefte aan hebben, om kinderen te laten meedenken en meebeslissen en te achterhalen wat hun mening is.

De betrokkenheid van de kinderen bij de groep en locatie wordt groter wanneer ze inspraak hebben in en samenwerken aan hun eigen omgeving. Als kinderen mee mogen denken en mee mogen beslissen over de inrichting en materialen wordt het 'hun' buitenschoolse opvang. Kinderen zullen veel enthousiaster spelen met speelgoed wanneer ze betrokken zijn bij de keuze voor aanschaf, ze zullen enthousiaster meedoen aan activiteiten wanneer hen gevraagd is naar hun interesses en ze zullen zich beter houden aan regels waarover ze zelf meegedacht hebben.

Om behoeftes en interesses te achterhalen, wordt tijdens de jaarlijkse observatie met het kind besproken wat het kind graag doet bij de BSO.

Locatiespecifieke aanvulling (indien van toepassing) – zie het pedagogisch beleidsplan van de locatie.

5. Groepsindeling

5.1. De groepen bij de buitenschoolse opvang

Onze BSO-locaties hebben voornamelijk horizontale groepen. Dat wil zeggen dat kinderen van ongeveer dezelfde leeftijd bij elkaar in de groep zitten. Daardoor zijn er veel leeftijdsgenootjes (waaronder ook vriendjes/vriendinnetjes van school) om mee te spelen en sluit het aanbod goed aan op de leeftijd, de behoefte en de ontwikkeling van de kinderen. Dat geldt voor de inrichting en de materialen, maar ook voor de activiteiten en de wijze van begeleiding.

Op grotere locaties lukt het ook op rustige dagen (bijvoorbeeld woensdag, vrijdag, schoolsluitingsdagen en schoolvakanties) om de horizontale indeling grotendeels vast te houden. Op kleinere locaties zijn er op rustige dagen soms zo weinig kinderen dat kinderen van 4-13 jaar bij elkaar in een samengevoegde groep of op een andere nabijgelegen BSO-locatie worden opgevangen. Er zijn BSO-locaties voor kinderen van 4-13 jaar en er zijn locaties met een BSO voor alleen de jongere of alleen de oudere kinderen.

In de plaatsingsovereenkomst is opgenomen op welke locaties het kind opgevangen kan worden. Als de opvang op schoolsluitingsdagen en in schoolvakanties op een andere locatie plaatsvindt, worden ouders hierover vooraf geïnformeerd.

5.2. Basisgroepen

Bij de BSO vindt de opvang plaats in basisgroepen. Het kenmerk van een basisgroep is dat vaste pedagogisch professionals en kinderen bij elkaar horen. Het maximum aantal kinderen in een basisgroep is 30.

Het aantal beroepskrachten dat de kinderen op een locatie begeleidt, de Beroepskracht-Kindratio (BKR), is afhankelijk van de leeftijd van de kinderen op de locatie. Voor het berekenen van de BKR op locatieniveau maken we gebruik van www.1ratio.nl. In het algemeen geldt: hoe meer kinderen tot en met 6 jaar, hoe meer begeleiding vereist is.

Bij het indelen van de basisgroepen houden we zoveel mogelijk rekening met de leeftijd en ontwikkeling van de kinderen en de aanwezigheid van vriendjes/vriendinnetjes, maar ook met individuele begeleidingsbehoeften. Hierdoor kan de basisgroeps grootte per weekdag variëren (niet ieder kind maakt op dezelfde dagen gebruik van de BSO) en kunnen er grotere en kleinere basisgroepen zijn. Pedagogisch professionals werken zoveel mogelijk in een vaste basisgroep, wat zorgt voor stabiliteit en bekende gezichten voor de kinderen.

Er mogen meerdere basisgroepen in een ruimte gehuisvest zijn.

Locatiespecifieke aanvulling (indien van toepassing) – zie het pedagogisch beleidsplan van de locatie.

5.3. Verlaten van de basisgroepsruimte

Sommige kinderen spelen het liefst in hun eigen groepsruimte, in de nabijheid van hun 'eigen' pedagogisch professionals. Andere BSO-kinderen komen soms alleen in de groepsruimte van hun basisgroep om iets te eten en drinken of om de groepsleiding gedag te zeggen. Daarna zwermen ze uit over alle binnen- en buitenruimtes om met hun vrienden te spelen en om aan verschillende activiteiten deel te nemen tot het weer tijd is om in de basisgroepsruimte te verzamelen of naar huis te gaan. Bij SkippyPepijn hebben we dit 'opendeurenbeleid' bij de BSO omdat we het belangrijk vinden dat kinderen de mogelijkheid hebben om te spelen met wie ze willen en waar ze dat willen doen.

Op de grotere locaties voor 7+/8+ kinderen hangen de kinderen een sleutelhanger of magneetje met hun naam op een bord met alle plekken, binnen en buiten, waar ze kunnen spelen. Zo weten de pedagogisch professionals waar ze zijn en hun ouders waar ze hen kunnen ophalen.

5.4. Samenvoegen van groepen of locaties

Op dagen dat er weinig kinderen komen, kan het zijn dat er structureel of incidenteel twee of meer basisgroepen samengevoegd worden of dat er locaties samengevoegd worden. Zo zijn er toch genoeg speelkameraadjes voor de kinderen, kunnen de pedagogisch professionals meer activiteiten aanbieden en kunnen ze het werk beter verdelen op piekmomenten.

Op sommige vakantiedagen komen er maar weinig kinderen naar de BSO. Als in vakanties of tijdens andere schoolsluitingsdagen de groep zo klein wordt dat er daardoor te weinig keuzemogelijkheden voor activiteiten zijn of te weinig speelkameraadjes voor de kinderen, kan de locatie besluiten om de groep verplaatsen naar een andere BSO-locatie. Aan ouders wordt dan van tevoren gevraagd om hun kind op een andere BSO-locatie te brengen en te halen, of er wordt gevraagd of de oudere kinderen op de fiets naar de BSO kunnen komen. We zorgen ervoor dat er op de andere vestiging ook bekende gezichten zijn voor de kinderen.

Locatiespecifieke aanvulling (indien van toepassing) – zie het pedagogisch beleidsplan van de locatie.

5.5. De drie-uursregeling

In de kinderopvang is tot in detail geregeld hoeveel kinderen van welke leeftijd een pedagogisch professional mag begeleiden. Die verhouding wordt de beroepskracht-kindratio (BKR) genoemd. Bij een lange BSO-dag geldt de drie-uursregeling. Dit betekent dat er gedurende 3 uur per dag minder pedagogisch professionals ingezet mogen worden, maar niet minder dan de helft. Op die manier hoeven onze medewerkers geen 11 uur achtereen te werken en hebben ze een half uur pauze per werkdag. Bij een openingstijd van minder dan 10 uur mag er 0,5 uur afgeweken worden van de BKR. Op het moment dat er minder beroepskrachten ingezet worden, wordt daar rekening mee gehouden in het dagprogramma. Op die momenten is er vrij spel of een activiteit waarbij de kinderen redelijk zelfstandig aan de slag kunnen. Op die manier blijft de pedagogisch professional beschikbaar en kan zij of hij inspelen op de behoeften van de kinderen. Het afwijken van de BKR kan gebeuren bij het begin of einde van de BSO-dag en tijdens de pauzetijd. Op alle andere momenten voldoen we aan de BKR.

Wanneer de dag anders verloopt dan gepland, kunnen de pedagogisch professionals hun geplande pauzetijd verschuiven als ze van mening zijn dat dit in het belang is van de groep. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren als een of meer kinderen extra aandacht nodig blijken te hebben tijdens de geplande pauzetijd. Ook een geplande andere dagindeling, zoals bij een uitstapje of bijzondere activiteit, kan aanleiding zijn om de pauzetijd te verschuiven.

In het onderstaande kader zien ouders op welke tijden er op de vestiging van hun kind meestal afgeweken wordt van de BKR op korte en lange BSO-dagen.

Locatiespecifieke aanvulling (indien van toepassing) – zie het pedagogisch beleidsplan van de locatie.

5.6. Achterwachtregeling en calamiteiten

Als het tijdens de openingsuren mogelijk is dat er slechts één pedagogisch professional aanwezig is, dan moet er een achterwachtregeling zijn. De achterwacht is een volwassene die telefonisch bereikbaar is en die in geval van een calamiteit binnen vijftien minuten in het kindercentrum aanwezig kan zijn.

In de situatie dat er slechts één pedagogisch professional aanwezig is in het kindercentrum vanwege de drie-uursregeling, is een achterwacht niet voldoende. Op dat moment dient er een andere volwassene aanwezig te zijn in het kindercentrum.

In het veiligheids- en gezondheidsbeleid van de vestiging is de achterwachtregeling vastgelegd.

We oefenen op alle vestigingen met het ontruimen bij calamiteiten. Ontruimen gebeurt als het in het gebouw niet veilig is, schuilen of lockdown gebeurt als het buiten niet veilig is.

6. Opbouw van de dag

6.1. Wennen en doorstromen

Wennen bij de BSO

Een of twee weken voordat het kind start bij de BSO, worden ouders en het kind uitgenodigd voor het kennismakingsgesprek op de BSO-locatie. In dit gesprek wordt onder andere verteld hoe een middag bij de BSO eruit ziet, zodat het kind weet wat het kan verwachten. Op de eerste dag bij de BSO mag de ouder meelopen van school naar de BSO. Daar neemt de ouder afscheid van het kind. Er wordt afgesproken hoe laat de ouder het kind weer komt ophalen. Het is fijn als het kind de eerste dag bij de BSO wat vroeger opgehaald wordt.

Voor kinderen die in een schoolvakantie 4 jaar worden, kan het fijn zijn om in die vakantie (na de vierde verjaardag) al te starten bij de BSO. Ze zijn dan al gewend aan de BSO voordat ze starten op de basisschool.

Doorstromen naar de volgende leeftijdsgroep

Kinderen worden in de volgende leeftijdsgroep geplaatst als ze er qua leeftijd en ontwikkeling aan toe zijn en als er plek is in de volgende groep. We laten kinderen bij voorkeur met zijn tweeën of met een groepje naar de volgende leeftijdsgroep gaan. Ouders krijgen van tevoren bericht als hun kind gaat doorschuiven. Voor de kinderen vanaf 7 of 8 jaar van enkele locaties in Pijnacker is er soms de mogelijkheid om te kiezen uit twee 7+/8+ locaties. Daarover worden ze op dat moment geïnformeerd.

Gaat het kind al naar de BSO en gaat het door naar de volgende leeftijdsgroep op dezelfde locatie dan regelen de pedagogisch professionals in overleg met ouders dat het kind op een opvangdag als activiteit een keer korte tijd kan gaan wennen in de nieuwe groep. Het kind blijft meetellen in de huidige groep, zodat het te allen tijde terug kan.

Bij het doorschuiven naar een volgende leeftijdsgroep op een andere locatie, wordt met ouders overlegd over het wennen.

6.2. Brengen en halen (BSO)

Tijdens schoolweken kunnen kinderen vanaf 7.30 uur naar de voorschoolse opvang gebracht worden. Tijdens de lange BSO-dagen in de schoolvakanties en bij schoolsluitingsdagen (bijvoorbeeld studiedag) is de brengtijd van 7.30 uur tot 9.00 uur. Ouders zijn tussen 16.30 uur en 18.30 uur welkom om hun kind op te halen bij de BSO. Zijn deze tijden incidenteel anders vanwege een uitstapje, grote activiteit of een workshop, dan worden ouders daarvan van tevoren op de hoogte gebracht via een bericht in het ouderportaal.

Als ouders hun kind incidenteel later willen brengen of eerder willen ophalen, dan kunnen ze dit van tevoren afspreken met de pedagogisch professionals van de groep. We verzoeken hen dan wel om het breng- of ophaalmoment kort te houden, zodat de rest van de groep door kan gaan met het dagprogramma. Op dagen met een uitstapje, grote activiteit of een workshop is het niet altijd mogelijk om kinderen later te brengen of eerder op te halen.

We vragen ouders om de overdracht met de pedagogisch professionals tijdens het brengen en ophalen kort en bondig te houden. Op deze wijze houden onze medewerkers meer tijd over voor de kinderen. Er is altijd de mogelijkheid om een bericht in het ouderportaal te plaatsen of om een afspraak te maken voor een gesprek.

Om 18.30 uur stopt de werktijd van onze medewerkers en sluiten zij de deuren. Als ouders nog iets willen bespreken of rustig de tijd willen nemen om te vertrekken, dan moet dit dus voor die tijd gebeuren.

Bij voldoende vraag onderzoeken we de mogelijkheden om verlengde opvang aan te bieden vanaf 07.00 uur inclusief ontbijt, en/of tot 19.00 uur. Ouders kunnen hun interesse kenbaar maken bij de afdeling Planning.

Onze pedagogisch professionals geven een kind alleen aan een ander mee als ouders dat van tevoren doorgegeven hebben. Over het algemeen vinden we dat kinderen vanaf 12 jaar zelfstandig een jonger broertje of zusje op kunnen halen. Dat gebeurt dan onder de verantwoordelijkheid van de ouders. Om misverstanden te voorkomen leggen we dit schriftelijk vast.

Wanneer een kind er volgens ouders en pedagogisch professionals aan toe is om zelfstandig naar de BSO en/of naar huis te gaan, wordt dit vastgelegd op het zelfstandigheidsformulier.

Van school naar BSO

De jongste kinderen worden door de pedagogisch professionals opgehaald uit hun klas. Stapje voor stapje krijgen de kinderen meer zelfstandigheid. Van zelf naar een ophaalpunt in school lopen, meefietsen in de fietsgroep tot uiteindelijk zelfstandig lopend of op de fiets naar de BSO gaan. Ouders en pedagogisch professionals leggen samen vast welke 'zelfstandigheid' een kind krijgt. Dat is afhankelijk van de omstandigheden ter plaatse en van het kind.

Wanneer de afstand tot de BSO te groot is om te lopen en kinderen nog niet goed genoeg kunnen fietsen of nog niet voldoende verkeersinzicht hebben, gebruiken we onze SkippyPepijn busjes of huren we busvervoer in om de kinderen te vervoeren.

Fietsgroep

Om deel te kunnen nemen aan een fietsgroep met een begeleider van SkippyPepijn heeft een kind een veilige fiets nodig, met goed werkende remmen en verlichting. Het kind moet goed genoeg in een groepje kunnen fietsen. Dat betekent dat het moet kunnen opstappen, remmen en afstappen, het tempo van het groepje bijhouden en afstand kunnen houden. Daarnaast moet het kind al wat verkeersregels kennen en enige ervaring in het verkeer hebben zodat het bijvoorbeeld kan inschatten hoe snel een auto dichterbij komt.

De kinderen fietsen vanaf een vast verzamelpunt op een vaste tijd twee aan twee of achter elkaar naar de BSO-locatie. De begeleider fietst achteraan. Alle kinderen en de begeleider hebben een fietshesje van SkippyPepijn aan, zodat voor het overige verkeer duidelijk is dat ze bij elkaar horen. Er zijn duidelijk afspraken, bijvoorbeeld op welke punten in de route de eerste fietsers op de rest van de groep wachten voor ze gezamenlijk oversteken. Een begeleider fietst met ongeveer 12 kinderen in een fietsgroep. Het vaste verzamelpunt is of bij de basisschool of op een centraal punt in de wijk. Vanuit de BSO-locatie vertrekken er aan het eind van de middag ook weer een of meer fietsgroepen terug naar een centraal punt in de wijk. Dit gebeurt op vaste tijden, met een fietshesje aan en onder begeleiding. Vanaf dit punt fietsen de kinderen het laatste stukje zelf naar huis.

Kinderen die zelfstandig naar de BSO mogen fietsen, gaan vooruit en volgen dezelfde route als de fietsgroep. Bij fietspech komt er dus nog een begeleider langs. Bij het naar huis fietsen geldt dit voor het vaste deel van de route.

In de schoolvakanties gaan kinderen ook regelmatig onder begeleiding met de fiets op pad, bijvoorbeeld naar ons Outdoor Kids Center De Notelaer.

<i>Locatiespecifieke aanvulling (indien van toepassing) – zie het pedagogisch beleidsplan van de locatie.</i>

6.3. Voorschoolse opvang (VSO)

In schoolweken bieden we aan schoolgaande kinderen op de meeste vestigingen ook VSO aan. Dit is opvang van 7.30 uur tot het moment dat de school begint en vindt plaats in een geschikte BSO-

ruimte in (de buurt van) de school van het kind. De ouders zorgen ervoor dat de kinderen thuis al ontbeten hebben voordat de kinderen naar de VSO gaan. De kinderen kunnen bij de VSO spelen tot het tijd is om naar school te gaan. De pedagogisch professionals brengen de kinderen naar school. De afdeling planning heeft een actueel overzicht van de vestigingen en dagen waarop VSO aangeboden wordt.

6.4. Dagindeling

Een goede dagindeling draagt eraan bij dat kinderen zich prettig voelen in de groep en zich goed ontwikkelen. Er is afwisseling tussen bewegen en rustige activiteiten, tussen begeleide activiteiten en vrij spel en tussen binnen- en buitenspelen.

Bij de BSO worden er activiteiten aangeboden en wordt er leeftijdsgericht en thematisch gewerkt. Kinderen mogen veelal zelf kiezen of ze wel of niet mee willen doen aan een activiteit. De tijd bij de BSO zien we als 'vrije tijd' voor de kinderen, met meer keuzemogelijkheden dan op school. Kinderen ontwikkelen zich hier ook, maar op een andere manier.

De BSO-middag start als de schooldag eindigt. Omdat de basisscholen in Pijnacker-Nootdorp verschillende eindtijden hanteren, is het mogelijk dat de kinderen in de BSO-groep op verschillende tijden starten. Daardoor is de dagindeling niet altijd hetzelfde voor alle kinderen. In de schoolvakanties en als de BSO geopend is tijdens schoolsluitingsdagen (bijvoorbeeld studiedag) is de openingstijd van 7.30 uur tot 18.30 uur en lunchen de kinderen met elkaar.

<i>Locatiespecifieke aanvulling (indien van toepassing) – zie het pedagogisch beleidsplan van de locatie.</i>

6.5. Eten en drinken

We hebben ons voedingsbeleid, dat op het ouderportaal staat, gebaseerd op de Schijf van Vijf van het Voedingscentrum (www.voedingscentrum.nl). In het voedingsbeleid staat niet alleen beschreven wat we eten en drinken, maar ook waarom we dat doen en op welke wijze we het aanbieden.

We maken een gezellig moment van het eten en drinken. Er zijn vaste momenten voor een tussendoortje. We eten dan bijvoorbeeld groente (zoals tomaat, paprika en komkommer), fruit en een cracker. Bij het tussendoortje drinken we (smaak)water of thee.

Voor de broodmaaltijd op langere middagen of hele dagen wordt de tafel gedekt, meestal samen met de kinderen. Bij eetmomenten mogen kinderen zelf keuzes maken, bijvoorbeeld welk fruit of welk beleg ze willen.

Bij de BSO is 'koken' een activiteit die regelmatig aangeboden wordt. Een aantal kinderen maakt dan een lekkere en gezonde maaltijd of snack voor de hele groep.

6.6. Traktaties

Kinderen mogen als ze jarig zijn of bijvoorbeeld als ze afscheid nemen, trakteren in hun groep. Wij trakteren zelf verantwoord en gezond op onze locaties en vragen ouders hier ook rekening mee te houden. Ouders kunnen bij de pedagogisch professionals terecht voor tips. Ongezonde traktaties nemen kinderen mee naar huis.

7. Ontdekken en beleven

Bij de BSO is altijd iets te doen. Er zijn andere kinderen om mee te spelen en onze groepsruimtes en de buitenruimtes nodigen uit tot spel. Bovendien worden er iedere dag activiteiten aangeboden die aansluiten bij de leeftijd, interesses en ontwikkeling van de kinderen.

7.1. Ruimte, inrichting en materialen

In onze vestigingen gaan we toe naar het gebruiken van dezelfde kleuren en dezelfde stijl qua meubilair, volgens de huisstijl van SkippyPepijn. De meeste groepsruimtes hebben een eigen keuken en er is voldoende sanitair in de nabijheid.

De ruimtes hebben een rustige uitstraling, zodat kinderen niet overprikkeld worden. Aan de inrichting en aankleding van de groepsruimte is te zien voor welke leeftijd de groepsruimte bedoeld is. Hoe ouder de kinderen worden, hoe meer behoefte ze hebben aan een plek waar ze met een klein groepje ook zonder direct toezicht van de pedagogisch professionals kunnen zijn. Bij gebruik en inrichting van de ruimtes houden we hier dan ook rekening mee.

We gebruiken veel natuurlijke materialen. Ons meubilair bevordert de zelfstandigheid van kinderen. Het is duidelijk welke ruimte of hoek bedoeld is voor een bepaalde activiteit. Veel spelmaterialen zijn zelf te pakken door de kinderen. Het is duidelijk waar het materiaal is en het staat op een hoogte waar de kinderen er zelf bij kunnen.

Wanneer wij ruimtes delen met anderen, zoals de basisschool, sluiten we bijvoorbeeld met behulp van mobiele elementen zoveel mogelijk aan op de huisstijl van SkippyPepijn.

In een KC sluit onze inrichting van de BSO aan op de kleurstellingen en stijl van het KC.

Locatiespecifieke aanvulling (indien van toepassing) – zie het pedagogisch beleidsplan van de locatie.

7.2. Binnenspelen

In onze groepsruimtes is plaats voor druk spel en voor rustig spel. Er is gevarieerd spelmateriaal aanwezig waarmee kinderen alleen of samen kunnen spelen. Op sommige locaties zijn er naast de groepsruimtes andere binnenruimtes beschikbaar voor de kinderen, zoals een speelhal, sporthal of atelier. Er zijn ook locaties waar we ruimtes delen met een school of een sportclub.

7.3. Buitenspelen

We geven de kinderen elke dag de gelegenheid om buiten te spelen. Zo geven we hen mee dat je bijna altijd buiten kunt spelen, als je er maar op kleedt. Alleen bij onweer blijven we binnen. Buitenspelen staat daarom iedere dag op het programma. Zo kunnen kinderen lekker veel bewegen. We hebben speelpleinen met zandbakken, fietsjes en karren voor de jongere kinderen en speelpleinen en sportveldjes voor de oudere kinderen. Waar het mogelijk is spelen de kinderen in de natuur of op uitdagende speelplekken met natuurlijke materialen. Daar hebben ze veel minder 'speelgoed' nodig om zich te vermaken.

Daarnaast kunnen kinderen bij geschikt weer ook eten of drinken in de gezonde buitenlucht en spelen met 'binnenspeelgoed' zoals constructiemateriaal, tekenspullen en dergelijke.

7.4. Vrij spel en georganiseerde activiteiten

BSO is vrije tijd van kinderen. We bieden de kinderen de mogelijkheid om zoveel mogelijk zelf te kiezen wat ze in deze vrije tijd willen doen. Binnen- of buitenspelen? Vrij spelen of meedoen aan een georganiseerde activiteit? Sommige kinderen hebben behoefte aan ontspanning, andere kinderen juist aan uitdaging.

We proberen in ons aanbod aan spelmaterialen en activiteiten zoveel mogelijk aan te sluiten bij de behoeftes en interesse van de kinderen. We richten ons op de brede talentontwikkeling van kinderen. Daarom zorgen we voor variatie in ons aanbod en stimuleren we de kinderen om iets

nieuws te ontdekken. Zo kunnen ze ervaren wat ze leuk vinden, waar ze goed in zijn of misschien nog beter in willen worden.

In de groepsruimtes zijn verschillende speelplekken. Kinderen kunnen bijvoorbeeld lezen op de bank, naar muziek luisteren, knutselen aan tafel, timmeren of een spelletje doen, maar ook verkleden of met de lego bouwen. De oudere kinderen bieden we ook de gelegenheid om huiswerk te maken en om gebruik te maken van ICT voor spel of het voorbereiden van activiteiten op de BSO.

Naast de mogelijkheden voor vrij spel, worden er binnen en buiten ook activiteiten en workshops georganiseerd. Het activiteitenprogramma van de vestiging en het aanbod aan workshops wordt via het ouderportaal gecommuniceerd naar de ouders.

Bij activiteiten waaraan meer dan 30 kinderen deelnemen, streven we ernaar om van alle basisgroepen een pedagogisch professional bij de activiteit in te zetten en iedere pedagogisch professional de verantwoordelijkheid te geven over een subgroepje van ongeveer 10-12 kinderen (mede afhankelijk van de leeftijdssamenstelling van de groep). Hierdoor is er voor ieder kind een bekende pedagogisch professional bij de activiteit aanwezig én is voldoende toezicht gewaarborgd.

Activiteiten

Dagelijks worden er door de pedagogisch professionals activiteiten georganiseerd waar de kinderen aan mee kunnen doen. Van voetbal, samen iets koken tot een kunstwerk maken. We hebben ook pedagogisch professionals met specifieke aandachtsgebieden, zoals 'sport & bewegen', die binnen en buiten voor de kinderen allerlei activiteiten organiseren. Daarnaast worden er gedurende het jaar op de vestigingen workshops gegeven.

We zorgen voor een gevarieerd aanbod van activiteiten op het gebied van natuur, muziek & theater, kunst, techniek & ontdekken, sport & spel, koken en wij & de wereld. Hierbij maken we ook gebruik van de online activiteiten-databank DoenKids.

De meeste vestigingen kunnen voor de activiteiten en workshops ook gebruik maken van een speellokaal of gymzaal.

Workshops

Workshops worden gegeven door externe vakdocenten of door onze eigen pedagogisch professionals met een specifiek talent of expertise. Een workshop kan eenmalig zijn, of bestaan uit een reeks van lessen. Voorbeelden van workshops zijn streetdance, muziekles, handleteren, kinderyoga, zumba, bootcamp, capoeira, voorleesvoorstelling en schaken. Vanuit SkippyPepijn worden er verschillende workshops aangeboden aan de vestigingen. De pedagogisch professionals kiezen samen met de kinderen de workshops voor hun vestiging. Er zijn voor ouders geen extra kosten verbonden aan onze workshops.

7.5. De oudere kinderen bij de BSO

De meeste kinderen krijgen als ze ouder worden de behoefte aan een andere invulling van hun BSO-tijd. Ze willen meer zelfstandigheid, meer ruimte en zelf bepalen wat ze doen. We komen daaraan tegemoet door de kinderen steeds meer keuzes en verantwoordelijkheden te geven. Ze mogen aan tafel drinken, fruit eten en even kletsen met de pedagogisch professional, maar ze mogen ook zelf eten en drinken pakken om dan bijvoorbeeld snel (weer) naar buiten te gaan om met hun vrienden te voetballen. De pedagogisch professionals zijn niet meer constant in de buurt om toezicht te houden, maar de kinderen weten waar ze hen kunnen vinden als er iets is. De kinderen spelen ook rond het kindercentrum en in de wijk. Op het zelfstandigheidsformulier leggen kind en ouders samen met de groepsleiding vast welke 'vrijheden' een kind krijgt.

Op de rustige opvangdagen worden de groepen van de oudere kinderen vaak samengevoegd met de groepen van de jongere BSO-kinderen. Ook dan hanteren we andere regels voor de oudere kinderen.

De BSO voor oudere kinderen wordt op verschillende manieren vormgegeven. In Pijnacker is er een keuze uit BSO 7+/8+ in de wijk (dicht bij school) en BSO Numbat.

Kindercentrum Numbat aan de Sportlaan in Pijnacker is groot en biedt veel ruimte voor uitdagende activiteiten voor kinderen vanaf 7 of 8 jaar. Door de fietsgroepen naar deze locatie worden de kinderen – eerst onder begeleiding en later zelfstandig – vaardig en ervaren in het verkeer. Dat is ook een goede voorbereiding op het voortgezet onderwijs.

In de kernen of wijken waar we geen apart kindercentrum voor de oudste BSO-kinderen hebben, zijn er wel aparte groepsruimtes voor deze leeftijdsgroep.

7.6. Vakantieprogramma

In de vakanties verzorgen de vestigingen een vakantieprogramma. Binnen het vakantiethema worden er dagelijks activiteiten georganiseerd. We zorgen dat er in het programma een afwisseling is in de categorieën natuur, muziek & theater, kunst, techniek & ontdekken, sport & spel, koken en wij & de wereld. Ook worden er uitstapjes gemaakt en gaan de kinderen naar Outdoor Kids Center (OKC) De Notelaer. De ouders worden via het ouderportaal op de hoogte gebracht van het vakantieprogramma.

7.7. Het A-team

Ons A-team, waarbij de A staat voor activiteiten, maakt voor iedere schoolvakantie een themagerichte opzet voor het vakantieprogramma voor alle leeftijdsgroepen van de BSO. Het A-team bestaat uit creatieve pedagogisch professionals van verschillende vestigingen, die het leuk vinden om met elkaar activiteiten te verzinnen en te organiseren. Ze inventariseren de ideeën en wensen van de kinderen en de medewerkers en kiezen hieruit een thema. Het A-team organiseert de activiteiten bij OKC De Notelaer en organiseert ook een gedeelte van de uitstapjes voor de BSO.

7.8. Outdoor Kids Center De Notelaer

In vakanties, en soms tijdens schoolweken, maken we met de BSO gebruik van ons Outdoor Kids Center (OKC) De Notelaer voor allerlei outdoor-activiteiten. Tijdens vakantieperiodes verzorgt het 'A-team' hier een gevarieerd programma afgestemd op de leeftijd en binnen het vakantiethema.

De kinderen zijn op het OKC vooral buiten in het groen. Het is een prima plek om in de natuur te zijn en lekker vies te worden. De kinderen kunnen er van alles ontdekken en beleven wat op hun eigen vestiging niet mogelijk is. Ze kunnen er timmeren en hutten bouwen, koken boven een kampvuur, de natuur ontdekken en boogschieten.

Daarnaast zijn er enkele speeltoestellen, is er een blotevoetenpad en een tokkelbaan. In de zomer worden er veel waterspelletjes gedaan. De oudere kinderen, met zwemdiploma B, kunnen er ook varen. En voor wie al die actie even te veel is, is er binnen en buiten ook voldoende ruimte om iets te knutselen of even te relaxen.

De jongere kinderen spelen alleen onder directe begeleiding op het OKC. De oudere kinderen, vanaf 7 à 8 jaar, hebben meer vrijheden en mogen zelfstandig het OKC-terrein verkennen. Bij het varen en het kampvuur is wel altijd toezicht en op kinderen zonder zwemdiploma wordt extra gelet.

7.9. Kleine uitstapjes in de buurt

De pedagogisch professionals gaan af en toe met de kinderen van het terrein af. Bijvoorbeeld om naar een speeltuin, park of veldje in de buurt te gaan. Het doel van de uitstapjes is dat de kinderen en pedagogisch professionals met elkaar iets beleven buiten het kindercentrum.

Deze uitstapjes vallen onder de normale activiteiten van de BSO en gaan alleen door als de groepssamenstelling het toelaat. Ouders worden niet over ieder uitstapje apart geïnformeerd. De pedagogisch professionals kiezen een veilige route en nemen een telefoon mee zodat ze bereikbaar zijn.

7.10. Grotere uitstapjes tijdens schoolvakanties

Tijdens de schoolvakanties worden er regelmatig grotere uitstapjes georganiseerd, om de leefwereld van de kinderen te vergroten. De uitstapjes worden op wisselende weekdagen gepland, zodat alle kinderen aan de beurt kunnen komen. Uitstapjes worden van tevoren aangekondigd. Soms moeten de kinderen op een bepaalde tijd aanwezig zijn, kunnen ze pas na een bepaalde tijd opgehaald worden, vragen we zwemkleding mee voor waterspelletjes of vragen we de oudere kinderen op de fiets komen. Hierover krijgen ouders van tevoren informatie via het ouderportaal.

Bij uitstapjes van de BSO maken de pedagogisch professionals van tevoren een plan zodat het uitstapje verantwoord en veilig kan verlopen.

7.11. Jeugdland

De laatste week van de zomervakantie vindt in Pijnacker Jeugdland plaats. Op het terrein van de Sportlaan worden een week lang activiteiten georganiseerd, waaraan ongeveer 1300 kinderen uit Pijnacker-Nootdorp per dag deelnemen. Omdat onze vestiging Numbat op hetzelfde terrein ligt, doen we met de BSO-kinderen van Numbat mee aan Jeugdland. De BSO-kinderen van Numbat die op hun opvangdag(en) naar Jeugdland gaan, doen dit onder begeleiding van onze pedagogisch professionals.

Voor de BSO-kinderen van onze andere vestigingen kunnen we als SkippyPepijn helaas geen toegangskarten meer kopen. De organisatie van Jeugdland kiest ervoor om zoveel mogelijk weekkaarten beschikbaar te houden voor de vrije verkoop.

7.12. Leesbevordering

Boeken en verhalen verrijken de wereld van kinderen en kinderen beleven er veel plezier aan. Voorlezen, vertellen en lezen bevorderen de (taal-)ontwikkeling van kinderen. Daarom willen we kinderen van jongs af aan liefde voor lezen bijbrengen.

In alle groepen is een gevarieerde collectie kinderboeken aanwezig: informatieve boeken, verhalen, voorleesboeken, prentenboeken en stripboeken. Bij de jongere leeftijdsgroepen wordt er regelmatig voorgelezen.

We doen mee met de Nationale Voorleesdagen en nodigen dan bijvoorbeeld de wethouder, opa's en oma's of onze oudere kinderen uit om te komen voorlezen aan onze jongere kinderen. In de Kinderboekenweek krijgen alle groepen een nieuw boek dat aansluit bij het thema en geschikt is voor de leeftijdsgroep. De pedagogisch professionals krijgen tips aangereikt voor activiteiten rond het thema.

7.13. Feesten vieren

We vieren cultuurgebonden feesten met de kinderen in de groep. Dit doen we om verbondenheid te creëren en gemeenschappelijke ervaringen op te doen. We doen het ook omdat we kinderen op die manier laten kennismaken met gebruiken uit verschillende culturen. De feesten vieren we vanuit het perspectief van de kinderen; we doen wat bij de ontwikkeling van de kinderen past.

Iedere twee jaar wordt er op de locaties met ouders en kinderen een zomerfeest gevierd.

Veel belangrijke feesten, zoals Kerstmis, Pasen en Eid al-Fitr (Suikerfeest) kunnen voor mensen een religieuze betekenis hebben. Dat respecteren wij, maar wij leggen hier niet de nadruk op. Wij kiezen bij onze kinderopvang voor een neutrale invulling.

8. Personeel

De pedagogisch professionals zijn de belangrijkste medewerkers binnen onze organisatie. Zij worden op enkele vestigingen ondersteund door een groepsondersteuner en overal aangestuurd door hun vestigingsmanager. De vestigingsmanagers worden aangestuurd door hun regiomanager. Bij de BSO worden er ook vakkrachten ingezet bij de workshops. Op ons centraal bureau werken de medewerkers die alle processen rondom de kinderopvang organiseren en uitvoeren. Overal in onze organisatie bieden we stageplaatsen, zo investeren we in mogelijke collega's van de toekomst.

8.1. Pedagogisch professionals

Onze pedagogisch professionals voldoen aan de kwalificatie-eisen van de CAO Kinderopvang of zijn hiervoor in opleiding (BBL'ers). Ze hebben een geldige VOG (Verklaring Omtrent het Gedrag) en worden permanent gescreend via het Personenregister Kinderopvang. Maar bovenal zijn het mensen met een warme en begripvolle houding, die het leuk vinden om bij te dragen aan de opvoeding van de kinderen die aan hun zorg zijn toevertrouwd.

8.2. Anders gekwalificeerde beroepskrachten

Vanaf 1 juli 2024 is het onder bepaalde voorwaarden mogelijk om anders gekwalificeerde beroepskrachten in te zetten bij de BSO. Dit zijn mensen die door een andere beroepsachtergrond, talent of expertise kunnen bijdragen aan de brede (talent)ontwikkeling van kinderen. Zij kunnen bijdragen aan een meer gevarieerd of uitdagend activiteitenaanbod voor kinderen, als aanvulling op de kwaliteiten van de pedagogisch professionals. Ook kunnen zij expertise inzetten m.b.t. het begeleiden van kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte. De anders gekwalificeerde beroepskracht werkt altijd samen met een gekwalificeerde collega en heeft een pedagogische module afgerond.

Als SkippyPepijn hier gebruik van gaat maken, brengen we de ouders hiervan op de hoogte via het ouderportaal.

8.3. Stagiaires en beroepskrachten in opleiding

Onze stagiaires (met uitzondering van de snuffel- en maatschappelijke stagiaires) en beroepskrachten in opleiding hebben een geldige VOG en worden permanent gescreend via het Personenregister Kinderopvang.

We hebben regelmatig stagiaires van de opleidingen 'Pedagogisch Medewerker Kinderopvang' (niveau 3) of 'Gespecialiseerd Pedagogisch Medewerker Kinderopvang' (niveau 4) in de groepen. Zo zorgen we dat er voldoende toekomstige collega's opgeleid worden.

BOL-stages (Gespecialiseerd) Pedagogisch Medewerker Kinderopvang

Stagiaires die de Beroeps Opleidende Leerweg (BOL) volgen zijn als extra kracht (dus boventallig) aanwezig op de groepen. Zij voeren, in opdracht en onder verantwoordelijkheid van de pedagogisch professionals, de dagelijkse werkzaamheden uit die passend zijn bij hun leerjaar. Bij eerstejaarsstagiaires ligt de nadruk van de werkzaamheden op huishoudelijke en licht verzorgende taken zoals het klaarzetten van maaltijden of kinderen helpen met de jassen en schoenen aandoen als ze naar buiten gaan. De stagiaires helpen ook mee bij het aanbieden van activiteiten en andere voorkomende werkzaamheden. Als BOL-stagiaires verder in de opleiding komen, gaan zij steeds zelfstandiger werkzaamheden uitvoeren en activiteiten organiseren. Voorbeelden hiervan zijn het maken van een weekprogramma, het uitwerken van een thema of samen met de pedagogisch professional een oudergesprek voeren.

De stagiaires worden dagelijks begeleid door de pedagogisch professionals van de groep waar zij stagelopen en leggen hun examens periodiek af. Een examinerator, werkzaam binnen de organisatie of

vanuit de opleiding, beoordeelt de examens.

In het tweede en derde jaar van de opleiding mag de stagiaire bij goed functioneren (beoordeeld door de vestigingsmanager i.s.m. de praktijkopleider) af en toe ingezet worden als invaller op de eigen vestiging. Deze ervaring is belangrijk om toe te kunnen groeien naar de start als beginnend beroepskracht. Daarnaast blijft de stagiaire boventallig op de groep werken om aan alle opdrachten te werken.

BBL-stages (Gespecialiseerd) Pedagogisch Medewerker Kinderopvang

We leiden collega's op via de Beroeps Begeleidende Leerweg (BBL), vooral via onze eigen BBL-classes (in-company opleiding, de 'Academy'). Bij deze vorm gaat de BBL'er circa 1 dag of dagdeel per week naar school en leert hij of zij het vak vooral in de praktijk. BBL'ers zijn in dienst bij SkippyPepijn en staan tijdens de inwerkperiode boventallig op de groep. Tijdens de inwerkperiode voeren BBL'ers onder direct toezicht van een pedagogisch professional steeds meer taken van een pedagogisch professional uit. De BBL'er wordt bij gebleken geschiktheid steeds meer tijd als pedagogisch professional (dus formatief) ingezet en voert dan zelfstandig taken van een pedagogisch professional uit. De inzetbaarheid wordt bepaald a.d.h.v. competenties die behaald moeten zijn. Deze worden door de BBL'er, vestigingsmanager en praktijkopleider gezamenlijk vastgesteld en vastgelegd. Voor deze functie worden sollicitanten uitgebreid gescreend. Een BBL'er werkt samen met een ervaren collega die de BBL'er ook dagelijks begeleidt. De examens die de BBL'ers afleggen worden beoordeeld door een examinator werkzaam binnen onze organisatie of vanuit de opleiding.

Een BBL'er is geen mentor, dat is voorbehouden aan beroepskrachten. Tijdens de opleiding kan de BBL'er wel ervaring opdoen met de taken die horen bij het mentorschap, samen met of onder verantwoordelijkheid van de mentor van het kind.

In al onze groepen kan een BOL-stagiair of BBL'er geplaatst worden. Actuele informatie hierover staat in het Ouderportaal.

Snuffel- of maatschappelijke stage

Naast BOL en BBL stagiaires hebben wij beperkt plaats voor zogeheten 'snuffel- of maatschappelijke stagiaires' van middelbare scholen. Zij staan altijd boventallig op de groep en mogen alleen in opdracht en onder toezicht van de pedagogisch professional eenvoudige werkzaamheden uitvoeren als voorlezen aan de kinderen, fruit klaarmaken of meehelpen bij een knutselactiviteit. Deze snuffelstagiaires komen maximaal twee weken meekijken op een kindercentrum en zijn nooit alleen met de kinderen. Zij hoeven zich daarom niet in te schrijven in het Personenregister Kinderopvang of een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) te overleggen.

Overige stageplaatsen

Ook studenten van de mbo-opleidingen Sport en Bewegen (niveau 3 en 4, alleen bij de BSO) en hbo Pedagogiek (niveau 5 en 6) lopen stage bij ons.

Krijgen we een stageaanvraag van een student van een andere voor ons relevante opleiding dan bekijken we per aanvraag wat de meerwaarde voor de organisatie en stagiaire is en of we een geschikte begeleider beschikbaar hebben.

In ons stagebeleid, dat te vinden is in het Kwaliteitshandboek, staat uitgebreid beschreven waarom we stageplekken aanbieden, hoe we de stagiaires begeleiden en wat de taken van de stagiaires zijn.

8.4. Bevorderen van deskundigheid

Van onze medewerkers wordt verwacht dat ze zich blijven ontwikkelen. We bieden scholing en coaching aan en bespreken met onze medewerkers hoe zij hun eigen deskundigheid kunnen blijven vergroten. We laten medewerkers congressen en themadagen bijwonen, schaffen vakliteratuur aan en we hebben abonnementen op vakbladen. Zo blijven we op de hoogte van wat er leeft in de

kinderopvang.

Al onze pedagogisch professionals krijgen scholing aangeboden op het gebied van Eerste Hulp aan Kinderen (EHAK). We scholen ruim voor Bedrijfs hulpverlening (BHV), zodat er tijdens openingstijden altijd een BHV'er aanwezig is op iedere vestiging.

Naast de wettelijk verplichte scholing ontwikkelen we zelf workshops die medewerkers helpen om hun werk verdieping te geven. Ook kopen we scholing in, zoals de training Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld en scholing over de Gordon communicatiemethode.

8.5. Pedagogische coaching en pedagogisch beleid

Alle pedagogisch professionals hebben recht op begeleiding door een pedagogisch coach. Ieder jaar wordt er een plan gemaakt over hoe de coaching vormgegeven wordt. De manier en hoeveelheid coaching per persoon kan variëren. Het doel is dat de kwaliteit van de kinderopvang bevorderd wordt doordat de vaardigheden van de pedagogisch professionals vergroot worden.

We berekenen op de peildatum van 1 januari de ureninzet voor de pedagogische coaching en voor het pedagogisch beleid.

Het pedagogisch beleid wordt voor de hele organisatie ontwikkeld en geïmplementeerd en is niet toe te schrijven aan of te verdelen over de verschillende kindercentra. In het ouderportaal staat de jaarlijkse berekening voor de minimale inzet van pedagogische coaching en pedagogisch beleid.

8.6. Professionele beroepshouding

Naast onze deskundigheid vinden we het ook belangrijk dat we een professionele houding hebben tegenover ouders en kinderen. Dat betekent dat we alle kinderen en alle ouders gelijk behandelen en benaderen. Ook mogen ouders van ons verwachten dat we in ons werk een zekere 'zakelijke' afstand tegenover hen en hun kind(eren) bewaren.

Voor het gevoel van veiligheid van kinderen is het belangrijk dat ze een band ervaren met hun verzorgers. Daarnaast komt het in een gemeente als Pijnacker-Nootdorp door de hechte gemeenschap en het verenigingsleven regelmatig voor dat pedagogisch professionals en ouders/kinderen elkaar ook in hun privéleven treffen. Dat kan het ingewikkeld maken om een goed evenwicht te vinden tussen professionele distantie en warme betrokkenheid. We helpen onze medewerkers door dit bespreekbaar te maken en door een aantal afspraken te maken. Zo moet het initiatief tot het tonen van affectie altijd bij het kind liggen. Een jong kind dat de pedagogisch professional spontaan een knuffel of kus op de wang geeft, vinden we bijvoorbeeld acceptabel. Een kus op de mond is dat niet. Onze pedagogisch professionals hebben functioneel lichamelijk contact met kinderen. Daar kan ook bij horen dat een kind door een pedagogisch professional op schoot genomen wordt om het te troosten. Leidend hierbij is de behoefte aan nabijheid van het kind.

We streven ernaar dat de pedagogisch professionals van een team op één lijn zitten. Ze hebben dezelfde houding hebben tegenover kinderen en ouders, hanteren dezelfde groepsregels en dergelijke. Hieraan besteden we regelmatig aandacht in teamvergaderingen en algemene vergaderingen. De activiteiten die we aanbieden passen binnen onze pedagogische visie.

Ook in onze externe contacten dragen we onze visie uit en zijn we ons ervan bewust dat we SkippyPepijn vertegenwoordigen.

Door onze bedrijfskleding is zichtbaar wie onze pedagogisch professionals zijn.

Meer afspraken m.b.t. de professionele beroepshouding staan in het 'Beleid Professionele beroepshouding' dat te vinden is in het Kwaliteitshandboek.

8.7. Ondernemingsraad

SkippyPepijn heeft een ondernemingsraad (OR) waarin medewerkers van alle werksoorten vertegenwoordigd zijn: KDV, peuteropvang, BSO en ondersteunende diensten. De OR komt op regelmatige basis samen voor onderling overleg en voor overleg met de bestuurder. De OR geeft advies en/of instemming op de daartoe aangewezen onderwerpen, maar dient ook als klankbord bij het verkennen van nieuwe onderwerpen of het ontwikkelen van nieuw beleid.

9. Veiligheid en Gezondheid

9.1. Beleid Veiligheid & Gezondheid

In het beleid Veiligheid & Gezondheid wordt beschreven wat de grote risico's zijn op de betreffende vestiging en welke maatregelen er genomen worden om die risico's te beperken. Er wordt ook beschreven wat de kleine risico's zijn en hoe de kinderen geleerd wordt om op een verantwoorde manier met kleine risico's om te gaan.

Voor elke groep hebben we, samen met de kinderen, huisregels opgesteld. Deze regels gaan bijvoorbeeld over hoe we met elkaar omgaan, het gebruik van bepaalde ruimtes, het gebruik van de computer (BSO) en het veilig buitenspelen. Deze huisregels zijn terug te vinden in het Beleid Veiligheid & Gezondheid.

In het beleid Veiligheid & Gezondheid wordt ook de regeling voor achterwacht en calamiteiten vermeld. Dit beleid is te vinden op het ouderportaal.

9.2. Gedragscode

We vinden het belangrijk dat iedereen zich prettig en veilig voelt bij SkippyPepijn. Daarom hebben we een gedragscode die gewenst gedrag beschrijft. Ook staat in de gedragscode te lezen waar iemand terecht kan als er toch sprake is van ongewenst gedrag. Het gaat dan om agressie, geweld, pesten, (seksuele) intimidatie en discriminatie. De gedragscode geldt voor medewerkers, ouders, kinderen en andere betrokkenen en hangt zichtbaar in ieder kindercentrum. De gedragscode is ook te vinden in het ouderportaal.

9.3. Governance code kinderopvang

We passen de Governance code kinderopvang, de richtlijn voor integer en transparant bestuur en toezicht, toe binnen onze organisatie.

9.4. Privacy

Wij gaan zorgvuldig om met persoonsgegevens en houden ons aan de relevante wet- en regelgeving, waaronder de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). In onze Privacy policy geven we heldere en transparante informatie over hoe we omgaan met persoonsgegevens. Deze is te vinden op onze website en in het ouderportaal en is op te vragen bij ons centraal bureau.

Vertrouwelijke informatie wordt zorgvuldig behandeld en alleen gedeeld met degene die deze informatie nodig heeft voor zijn of haar werk.

9.5. Protocollen uit het Kwaliteitshandboek

In het Kwaliteitshandboek staan ons beleid en onze werkwijze beschreven. Medewerkers en de organisatie weten daardoor hoe te handelen in standaardsituaties en in bijzondere situaties. Bijvoorbeeld bij medicijngebruik of allergieën bij kinderen, maar ook bij hitte of ander extreem weer.

9.6. Ziekte

Kinderen die ziek zijn hebben een rustige omgeving en veel aandacht nodig, plus iemand die het verloop van de ziekte goed in de gaten houdt. Dat kunnen wij niet bieden. Daarom mogen zieke kinderen niet naar de buitenschoolse opvang komen.

Soms worden kinderen ziek terwijl ze al bij de buitenschoolse opvang zijn. Ouders worden in ieder geval gebeld om hun kind op te halen:

- wanneer een kind zich duidelijk ziek voelt en zich daardoor onprettig voelt in de groep;
- wanneer het zieke kind zoveel zorg en aandacht vraagt dat dit voor de pedagogisch professionals niet te combineren valt met de zorg voor de andere kinderen en het uitvoeren van het dagprogramma;

- wanneer de pedagogisch professionals in overleg met een vestigingsmanager besluiten dat ze de verantwoordelijkheid voor het zieke kind niet kunnen dragen.

Onze medewerkers mogen alleen medicijnen toedienen als er een duidelijke instructie gegeven is en er een door ouders ingevuld en ondertekend formulier 'Medicijnovereenkomst' aanwezig is. Nieuwe medicijnen moeten altijd eerst thuis toegediend worden, zodat duidelijk is dat het kind de medicatie verdraagt en geen allergische reactie vertoont of last heeft van bijwerkingen. Paracetamol mag door onze pedagogisch professionals niet toegediend worden tenzij het door de huisarts voorgeschreven is als pijnbestrijding bij een blessure of iets dergelijks. Door het geven van paracetamol wanneer niet bekend is welke ziekte een kind heeft, kunnen belangrijke signalen gemist worden en kan een kind ongemerkt zeer ernstig ziek worden.

Voor het weren van kinderen met een besmettelijke ziekte houden wij in principe de LCI-richtlijnen van het RIVM aan. Als er een besmettelijke ziekte heerst in een groep of in een kindercentrum, overleggen we met de GGD welke maatregelen we moeten nemen en hoe we ouders informeren. Soms is het nodig om kinderen met een besmettelijke ziekte (bijvoorbeeld krentenbaard) te weren om de uitbraak te stoppen.

Het uitgebreide beleid bij ziekte staat in de werkinstructie 'Zieke kinderen en medisch handelen', die is opgenomen in het Kwaliteitshandboek en staat op het ouderportaal. In deze werkinstructie staat ook het beleid m.b.t. het zetten van een EpiPen beschreven.

De GGD verzoekt ons om melding te maken van bepaalde ziekten, zodat de GGD indien nodig in een vroeg stadium onderzoek kan doen naar de oorzaak van de aandoening en maatregelen kan adviseren om (verdere) verspreiding van de ziekte te voorkomen. Het gaat met name om maag-darmproblemen en/of diarree, geelzucht, huiduitslag en alle overige (ernstige) aandoeningen van infectueuze aard (o.a. mazelen en kinkhoest, krentenbaard, waterpokken en vijfde ziekte).

We vragen ouders dan ook met klem om het bij de pedagogisch professionals of de vestigingsmanager te melden als hun kind een van deze ziekten heeft.

9.7. Hoofdluis

Na de constatering dat een kind hoofdluis heeft, worden de ouders geïnformeerd. Wanneer de behandeling gestart is kan het kind gewoon komen. Actuele informatie over de behandeling is te vinden op www.rivm.nl/hoofdluis.

Er wordt via het ouderportaal meegedeeld dat er hoofdluis aangetroffen is, zodat alle ouders hun kinderen kunnen controleren. Afhankelijk van de contacten van het kind met hoofdluis gebeurt dit alleen voor de eigen groep of voor de hele vestiging.

9.8. Rijksvaccinatieprogramma

We vragen bij de intake aan ouders of een kind meedoet aan het Rijksvaccinatieprogramma. Doordat kinderen bij ons in groepen worden opgevangen, is er veel contact tussen kinderen en is de kans groot dat ze elkaar aansteken als ze een besmettelijke ziekte onder de leden hebben. Dit kan ook gebeuren in de incubatietijd, als het kind nog geen verschijnselen van de ziekte vertoont. Kinderen die meedoen aan het Rijksvaccinatieprogramma zijn vanaf de leeftijd dat ze ingeënt kunnen worden in principe beschermd tegen een aantal ernstige ziektes en ziektes die een aanzienlijk risico geven op ernstige complicaties. Bij een hoge vaccinatiegraad (bijna alle kinderen zijn ingeënt) is het risico op verspreiding van deze ziektes klein. Als de vaccinatiegraad daalt, krijgen ernstige ziektes meer kans om zich te verspreiden. Kinderen die niet ingeënt worden, om medische redenen niet ingeënt kunnen worden of kinderen die nog te jong zijn voor bepaalde vaccinaties, lopen dan meer gevaar om ernstig ziek te worden. Daarom is het belangrijk dat zoveel mogelijk kinderen ingeënt worden.

Wij vragen ouders om dit gegeven mee te nemen in hun overweging om hun kind(eren) wel of niet te vaccineren.

9.9. Allergieën

We houden rekening met allergieën van kinderen. Als een voedingsmiddel niet vervangen kan worden door een gelijkwaardig voedingsmiddel uit ons standaard aanbod, vragen we ouders om dieetvoeding mee te geven voor hun kind.

Bij ernstige allergieën overleggen we met ouders hoe we kunnen voorkomen dat hun kind in aanraking komt met allergenen en spreken we af wat we moeten doen als hun kind ondanks alle voorzorgsmaatregelen toch een allergische reactie vertoont.

In de werkinstructie 'Zieke kinderen en medisch handelen' (zie ons Kwaliteitshandboek of het ouderportaal) staat het beleid beschreven m.b.t. het zetten van een EpiPen.

9.10. Een ongeluk

Bij een ongeluk(je) bellen we met de ouders. Bij ernstige situaties bellen we direct een ambulance.

Als we de ouders niet kunnen bereiken, dan bellen wij naar het opgegeven noodadres. Alle ongelukken worden gemeld aan de vestigingsmanager en geregistreerd. We kijken of er maatregelen nodig of mogelijk zijn om herhaling te voorkomen.

10. Werken aan kwaliteit

We hebben onze processen zo ingericht dat we plannen maken, deze uitvoeren en evalueren of we ermee bereiken wat we willen. Zo niet, dan maken we nieuwe plannen. Daarnaast krijgen we o.a. input uit tevredenheidsonderzoeken die we (twee)jaarlijks houden onder ouders en medewerkers, de jaarlijkse observaties van kinderen, exit-formulieren en verbeterformulieren. We volgen wetenschappelijk onderzoek en maatschappelijke ontwikkelingen. Dit alles kan de aanleiding zijn om bijvoorbeeld ons beleid of onze werkinstructies aan te passen of om breed onderzoek te doen naar een bepaald onderwerp. Zo werken we voortdurend aan het verbeteren van de kwaliteit van de kinderopvang of van onze interne processen.

10.1. HKZ gecertificeerd

Sinds 2007 beschikt SkippyPepijn voor de buitenschoolse opvang en kinderdagopvang⁶ over het HKZ Keurmerk. Dit bewijst en waarborgt de kwaliteit van de geleverde zorg. Het HKZ-keurmerk staat voor een organisatie die intern de zaken goed op orde heeft, de klant centraal stelt en voortdurend werkt aan verbetering van de zorg- en dienstverlening. Als gecertificeerde organisatie hebben wij onze werkwijze en afspraken vastgelegd. Zo weten alle medewerkers in iedere situatie wat ze moeten doen en klanten weten wat ze kunnen verwachten.

Om de organisatie te verbeteren werken wij met een beleidscyclus. Dat is een voortdurend proces van het maken van plannen (jaarplan, meerjarenplan, verbeterplan), het uitvoeren ervan, het evalueren van de resultaten en het aanpassen van het beleid of de plannen. Om te controleren of SkippyPepijn nog aan de HKZ-voorwaarden voldoet, worden er jaarlijks interne en externe audits uitgevoerd.

10.2. Inspectie door de GGD

De GGD voert jaarlijks inspecties uit om na te gaan of al onze locaties voldoen aan de geldende wet- en regelgeving. Daarnaast wordt beoordeeld of het pedagogisch klimaat toereikend is en of alle verplichte onderwerpen adequaat zijn opgenomen in ons pedagogisch beleid. Deze inspecties dragen bij aan het waarborgen van de kwaliteit en stimuleren ons om voortdurend alert te blijven. De inspectierapporten zijn beschikbaar via onze website en het Landelijk Register Kinderopvang (LRK).

10.3. Klachtenregeling

Als ouders niet tevreden zijn, een verbeterpunt zien of een tip hebben voor de organisatie, dan kunnen ze dit bespreken met de pedagogisch professionals, met de vestigingsmanager of met de bestuurder. Ze kunnen ook een verbeterformulier invullen via onze website. Zie daarvoor www.skippypepijn.nl/over-ons/heeft-u-een-tip-of-klacht. Daar staat ook meer informatie over ons intern klachtenreglement. We nemen iedere klacht of verbeterpunt serieus en doen ons uiterste best om problemen op te lossen.

Ouders hebben de mogelijkheid om hun klacht voor bindend advies voor te leggen aan de Geschillencommissie Kinderopvang. Op de website van de Geschillencommissie, www.geschillencommissie.nl, en in ons ouderportaal is te lezen wat hun werkwijze is en op welke manier de commissie te bereiken is.

10.4. Medezeggenschap van ouders

Iedere locatie is vertegenwoordigd door ouders in een Lokale Oudercommissie (LOC). De oudercommissie werkt samen met andere oudercommissies in een kindercentrum, wijk of regio. Het doel van de oudercommissie is om:

- de belangen van ouders en kinderen zo goed mogelijk te behartigen;
- ouders te vertegenwoordigen;

---

⁶ Nieuwe locaties worden op een later moment HKZ-gecertificeerd.

- mee te denken over het locatiebeleid;
- mee te werken aan of mee te denken over activiteiten, zoals ouderavonden en het zomerfeest.

Dit gebeurt in overleg met en onder verantwoordelijkheid van de vestigingsmanager. Als er geen of onvoldoende ouders zijn die zitting willen nemen in de LOC, benaderen we ouders regelmatig actief om leden te werven en leggen we onderwerpen waarbij advies verplicht of gewenst is via het ouderportaal voor aan alle ouders.

De lokale oudercommissie komt ongeveer 4 x per jaar bij elkaar. De vergaderingen zijn in principe openbaar. Behalve de oudercommissieleden is tijdens de vergadering meestal een vestigingsmanager aanwezig. De leden van de LOC stellen zich voor op het prikbord op de vestiging of op het ouderportaal. Ouders kunnen contact met hen opnemen als ze meer willen weten over de werkzaamheden van de LOC of als ze lid willen worden.

De LOC's zijn aangesloten bij BOinK. Dit is de belangenvereniging voor ouders in de kinderopvang. Op www.boink.info/themapagina/oudercommissie kunt u meer lezen over de medezeggenschap van ouders.

Vanuit iedere regio mogen er twee afgevaardigde LOC-leden zitting nemen in onze Centrale Ouderraad (COR). Daarnaast zijn er twee zetels voor ouders die geen lid zijn van een LOC. De COR adviseert onze bestuurder over het beleid. Het streven is dat alle opvangvormen en LOC's vertegenwoordigd worden in de COR.

De COR kan met een mandaat van de LOC advies geven over:

- de uitvoering van het kwaliteitsbeleid, in het bijzonder het pedagogisch beleid;
- het algemeen beleid op het gebied van voeding, opvoeding, veiligheid en gezondheid;
- de openingstijden;
- het beleid rondom voorschoolse educatie;
- vaststelling en wijziging van de klachtenregeling;
- de tarieven van de kinderopvang.

Wij zijn altijd op zoek naar betrokken ouders voor onze Lokale Oudercommissie en Centrale Ouderraad. Interesse?

Stuur een mailtje naar info@skippypepijn.nl.

Locatiespecifieke aanvulling (indien van toepassing) – zie het pedagogisch beleidsplan van de locatie.

11. Praktische informatie

11.1. Contact

Postadres:
SkippyPepijn
Postbus 39
2640 AA Pijnacker

Bezoekersadres:
SkippyPepijn
Emmapark 40-42
2641 EM Pijnacker

Website: www.skippypepijn.nl
Telefoonnummer: 015-3695021
E-mailadressen:
Algemeen info@skippypepijn.nl
Peuteropvang peuteradministratie@skippypepijn.nl
KDV & BSO planning@skippypepijn.nl
Financiële afdeling financieel@skippypepijn.nl

Locatiespecifieke aanvulling (indien van toepassing) – zie het pedagogisch beleidsplan van de locatie.

11.2. Inschrijven

Bij de buitenschoolse opvang is er een keuze uit verschillende opvangpakketten. Ouders kunnen kiezen voor opvang voor en na school tijdens alle schoolweken met of zonder hele dagen in de schoolvakanties, maar ook voor bijvoorbeeld alleen opvang voor schooltijd of tijdens een deel van de schoolvakanties. Op onze website (www.skippypepijn.nl) staat het actuele aanbod.

Ouders kunnen een afspraak maken om één of meer kindercentra te bezoeken. Ze krijgen dan een rondleiding door de vestigingsmanager of een pedagogisch professional en kunnen vragen stellen. Een afspraak maken kan door het contactformulier op onze website in te vullen of door te bellen met de vestigingsmanager. Hun telefoonnummers staan op onze website.

Ouders kunnen hun kind vanaf de tweede verjaardag inschrijven via het inschrijfformulier op onze website. We sturen een automatische bevestiging van inschrijving als we het inschrijfformulier ontvangen hebben. Aanvullingen of wijzigingen kunnen doorgegeven worden aan planning@skippypepijn.nl.

11.3. Wachtlijst

Als de vraag naar kinderopvang groter is dan ons aanbod, werken we met wachtlijsten. De duur van de wachtlijst is afhankelijk van:

- de inschrijfdatum;
- de gewenste dagen;
- de leeftijd van het kind;
- de gewenste vestiging;
- onze mogelijkheid om uit te breiden;
- eventuele flexibiliteit in de dagen en vestiging;
- eventuele voorrangregelingen (zie de plaatsingscriteria);
- de ingangsdatum.

Op basis van de leeftijd van de kinderen in de groep kunnen onze plaatsingsmedewerkers ongeveer zien wanneer er een kindplaats vrij komt en een indicatie geven van de duur van de wachtlijst. Door tussentijdse opzeggingen (bijvoorbeeld bij een verhuizing) kan de werkelijke wachtperiode korter zijn. Over het algemeen is de wachttijd op woensdag en vrijdag veel korter dan op maandag, dinsdag en donderdag.

11.4. Plaatsingscriteria

We plaatsen kinderen in de onderstaande volgorde:

1. Kinderen van medewerkers van SkippyPepijn;
2. Doorstromen vanaf het KDV of de peuteropvang van SkippyPepijn met al een broer en/of zus bij onze BSO;
3. Doorstromen vanaf het KDV of de peuteropvang van SkippyPepijn naar onze BSO;
4. Kinderen van wie een broertje en/of zusje al bij ons zit (KDV, peuteropvang of BSO).
Wij kunnen niet garanderen dat broertjes en zusjes bij elkaar in dezelfde groep worden geplaatst, als ouders dat zouden willen.
5. Kinderen die al op de BSO van SkippyPepijn zitten en dagen willen wijzigen of uitbreiden;
6. Kinderen met een sociaal/medische indicatie;
7. Overige kinderen.

Het is ook mogelijk om als 'inactief', met behoud van inschrijfdatum, op de wachtlijst te staan.

Wanneer er meerdere kinderen aan hetzelfde plaatsingscriterium voldoen dan is de inschrijfdatum bepalend voor de volgorde van de plaatsing.

11.5. Plaatsing

- Bij het inschrijven kunnen ouders via een link de algemene en aanvullende voorwaarden lezen.
- Zodra er plaats is voor een kind, sturen we digitaal een aanbod naar de ouders. Hierop kunnen zij binnen 14 dagen reageren.
- Als het aanbod niet voldoet aan de wensen van ouders, kunnen ze contact opnemen met de afdeling plaatsing. Het kind blijft op de wachtlijst staan. De plaatsingsmedewerker maakt afspraken over de plaatsing met ouders altijd via de e-mail.
- Reageren ouders niet binnen 14 dagen op het aanbod, dan wordt de aanvraag geannuleerd.
- Als ouders akkoord gaan met het aanbod, sturen we ze een contract. Als we dit ondertekend retour hebben gekregen, dan is de plaatsing definitief. Ouders kunnen digitaal ondertekenen.
- Als ouders de plaats annuleren na het schriftelijk accepteren van het aanbod, worden administratiekosten in rekening gebracht.
- Bij het annuleren van de overeenkomst binnen één maand voor de ingangsdatum brengt SkippyPepijn de kosten van de plaats in rekening, rekening houdend met de opzegtermijn van één maand.

11.6. Sluitingsdagen

Onze kindercentra zijn gesloten op:

- zaterdag en zondag;
- de erkende feestdagen Nieuwjaarsdag, Pasen, Koningsdag, Hemelvaartsdag, Pinksteren en Kerstmis;
- 5 mei (Bevrijdingsdag);
- 31 december na 16.00 uur.

11.7. Schoolsluitingsdagen

Bij schoolsluitingsdagen (studiedagen) van een school gaat onze BSO open. De extra openingsuren zijn niet opgenomen in de contracten, ouders moeten hier apart voor betalen. Ouders kunnen hun kind tot een week van tevoren aanmelden. Extra afname van BSO-dagdelen wordt in de maand erna gefactureerd.

Het kan zijn dat kinderen tijdens een schoolsluitingsdag op een andere locatie opgevangen worden.

11.8. Extra dagen afnemen

Het is mogelijk om tegen betaling (op basis van factuur of tegoed) extra dagen kinderopvang af te nemen als de groepen niet vol zitten. Op sommige dagen en op sommige vestigingen zijn de mogelijkheden daardoor (zeer) beperkt. De actuele afspraken rond extra dagen en hoe ouders een extra dag kunnen aanvragen vinden ouders op het ouderportaal. Als ouders hun kind ruim op tijd afmelden bij afwezigheid (bijvoorbeeld door een vakantie), bieden ze andere ouders de mogelijkheid om een extra dag af te nemen.

11.9. Opzeggen

Het (deels) opzeggen van de kindplaats kan schriftelijk, via het wijzigingsformulier op onze website of via een e-mail naar planning@skippypepijn.nl. Onze opzegtermijn is één maand.

In het belang van het kind, plaatsen we kinderen bij de BSO niet korter dan een maand.

Het contract wordt automatisch beëindigd op de aangegeven einddatum. Het is mogelijk het contract te verlengen tot en met de laatste zomervakantie aansluitend aan de basisschoolperiode van het kind. Ouders kunnen contact opnemen met de afdeling Planning als ze de einddatum van het contract willen aanpassen.

11.10. Betaling

Onze tarieven staan vermeld op onze website. Daar staat ook een link naar een rekentool waarmee ouders de netto-kosten voor kinderopvang kunnen berekenen. Onze plaatsingsmedewerkers kunnen ouders helpen om het opvangpakket te kiezen dat het beste bij hen past.

Op de website van de Belastingdienst, www.toeslagen.nl, staat informatie over de voorwaarden waaronder ouders kinderopvangtoeslag kunnen aanvragen.

Ouders krijgen iedere maand een factuur voor de kinderopvang, via de e-mail. Deze factuur wordt via een automatische incasso geïnd.

11.11. Gescheiden ouders

Wanneer ouders niet meer bij elkaar wonen, vragen we ze om het formulier 'Gescheiden ouders' in te vullen. Dan is voor ons duidelijk hoe de situatie voor het kind geregeld is: wie het gezag heeft/hebben, bij welke ouder(s)/verzorger(s) het kind woont, hoe de omgangsregeling is. We verwachten dat veranderingen hierin tijdig aan ons doorgegeven worden. Dit helpt ons om het kind goed te begeleiden en de verhalen en het gedrag van het kind te kunnen plaatsen.

In de meeste gevallen houden beide ouders gezag over een kind na een scheiding. We kunnen niet weigeren om een kind mee te geven aan een ouder die kan aantonen dat hij of zij gezag heeft over het kind. Een ouder die kan aantonen dat hij of zij als enige gezag over het kind heeft, kan wel bepalen dat de andere ouder het kind niet mag ophalen. Bij bijzondere situaties maken we schriftelijke afspraken, zodat voor onze vaste pedagogisch professionals en voor invallers duidelijk is wat er van hen verwacht wordt.

11.12. Het ouderportaal en informatie uitwisselen met ouders

Tijdens het brengen en ophalen van de kinderen kunnen ouders en pedagogisch professionals bijzonderheden uitwisselen die van belang zijn voor een goed verloop van de dag. Het is geen geschikt moment voor langere gesprekken, daarvoor kan beter een afspraak gemaakt worden. Bij alle kindercentra maken we gebruik van een digitaal ouderportaal. Via dit portaal en de bijbehorende app houden we ouders op de hoogte van onder meer de activiteiten bij de buitenschoolse opvang.

In het ouderportaal vinden ouders onder andere informatie over de medewerkers die op het kindercentrum werken, het pedagogisch beleid, schoolsluitings(mid)dagen en foto's van de groep. Ouders kunnen via het portaal (<https://skippypepijn.ouderportaal.nl/portal>) en de app (downloaden

kan in de Appstore van Apple of in de Playstore van Android) inloggen met de inlogcodes die ze bij plaatsing ontvangen hebben. De app heeft minder mogelijkheden dan het portaal. In het ouderportaal staat de handleiding ouderportaal en ouderapp.

Via het ouderportaal kunnen ouders een persoonlijke opmerking of vraag delen met de medewerkers van de groep. Dit bericht verschijnt dan automatisch in het groepslogboek, waarna de medewerkers rechtstreeks kunnen antwoorden. Ook de medewerkers kunnen berichten sturen. Ouders kunnen dus bijvoorbeeld een berichtje sturen naar de groep dat hun kind morgen wordt opgehaald door oma, of de groep kan een bericht sturen met de vraag of alle ouders gymkleding mee willen geven. Omdat de aandacht voor de kinderen prioriteit heeft boven het lezen en beantwoorden van berichten, kan het zijn dat een medewerker niet direct antwoord geeft. De medewerkers zullen minimaal één keer per dag de berichten lezen en beantwoorden. Bij urgente situaties kunnen ouders en pedagogisch professionals elkaar het beste telefonisch benaderen.

Nieuws van de locatie, van de lokale oudercommissie (LOC), centrale oudercommissie (COR) en van de organisatie wordt ook via het ouderportaal verspreid.

11.13. Foto's

In het ouderportaal vinden ouders een fotoboek met daarin de foto's waar hun kind op staat. We kunnen bij foto's de namen zetten van alle kinderen die op de foto staan. Zo zien ouders met wie hun kind bij de opvang speelt. Over het algemeen zullen we de foto's alleen delen met de ouders van de kinderen die op de foto staan. Als we in het digitale dagboek een groepsbericht met foto plaatsen, dan delen wij de foto wel met alle ouders die het bericht ontvangen.

Wij kiezen er bewust voor om geen koppelingen naar sociale media te maken. Ouders kunnen dus foto's niet rechtstreeks vanuit de app op bijvoorbeeld hun Facebookpagina plaatsen. Ouders hebben wel de mogelijkheid om een foto via het portaal te downloaden, maar wij vragen hen met klem om terughoudend om te gaan met foto's waarop ook kinderen van andere ouders zichtbaar zijn.

Als ouders geen toestemming gegeven hebben om foto's van hun kind in het ouderportaal te plaatsen, dan zien de medewerkers een waarschuwing bij het kind en worden er geen foto's van hem of haar gemaakt of wordt het kind onherkenbaar gemaakt op de foto.

11.14. Ouderavond

We organiseren ongeveer één keer per jaar een ouderavond. Op zo'n avond laten we aan ouders zien hoe we werken in de groep van hun kind en/of wordt er een speciaal thema besproken. Een ouderavond kan ook voor de hele regio of voor alle werksoorten georganiseerd worden. De lokale oudercommissie wordt betrokken bij de opzet van de avond.

11.15. Verzekering en aansprakelijkheid

Wij hebben voor de kinderen een ongevallenverzekering afgesloten. Deze verzekering is inclusief gebitschade. Ook is een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten voor de kinderen en de pedagogisch professionals van SkippyPepijn voor de uren dat zij bij de BSO zijn.

Wij zijn niet aansprakelijk voor schade aan of zoekgeraakte eigendommen van kinderen. Ons advies aan ouders is om de naam van het kind in de jassen en tassen te zetten

Ouders of voogden zijn zelf wettelijk aansprakelijk voor schade die veroorzaakt is door hun kind.

12. Aandacht voor onze omgeving en voor de toekomst

12.1. Diversiteit

We proberen een organisatie te zijn waar alle kinderen, ouders en medewerkers, zich welkom voelen. We hebben allemaal een andere achtergrond en we zien er niet allemaal hetzelfde uit. Doordat we verschillend zijn, voegt iedereen iets eigens toe en vullen we elkaar aan.

Voor alle kinderen is het belangrijk om zichzelf en iets van thuis te kunnen herkennen in de boekjes die ze lezen of het speelgoed waar ze mee spelen. Zo ervaart het kind dat het ertoe doet, dat het gezien wordt en dat het erbij hoort.

Dat doen we bijvoorbeeld door:

- boekjes aan te bieden met afbeeldingen van mensen uit verschillende culturen en komen verschillende gezinssamenstellingen voor. De poppen in de huishoek hebben verschillende huidskleuren. Bij sommige thema's worden kinderen, ouders en medewerkers uitgenodigd om foto's of voorwerpen van thuis mee te nemen.
- identificatiemogelijkheden en verschillende rolmodellen te bieden aan alle kinderen in de groep.
- in enige mate aandacht te besteden aan enkele feestdagen uit de belangrijkste wereldgodsdiensten of culturen. Als neutrale kinderopvang vertellen we in grote lijnen wat er gevierd wordt en knutselen we bijvoorbeeld versiering met de kinderen. Als er n.a.v. een feestdag liedjes gezongen worden met de kinderen, hebben die neutrale teksten. Er is informatie voor onze medewerkers over belangrijke feestdagen en de mogelijkheden om er bij de kinderopvang aandacht aan te besteden.
- belangstelling te hebben voor gebruiken en verhalen uit alle culturen. Kinderen worden aangemoedigd om te vertellen over wat ze beleven.

We realiseren ons dat het ons nog niet altijd lukt om voldoende cultuursensitief op te treden. Niet uit onwil maar uit onbekendheid met mogelijke gevoeligheden in andere culturen. Daarom vinden we het prettig als ouders, kinderen en medewerkers met ons in gesprek gaan als ze bijvoorbeeld merken dat er termen gebruikt worden of liedjes gezongen worden die ze als onprettig ervaren.

12.2. Burgerschapsvorming

Onder burgerschap verstaan we de manier waarop mensen deelnemen aan de maatschappij en die helpen vormgeven. Al van jongs af aan maken kinderen bij ons in de dagelijkse omgang kennis met begrippen als democratie, duurzaamheid, omgaan met conflicten, gelijkwaardigheid en omgaan met maatschappelijke diversiteit. Op die manier doen ze vaardigheden op die hen helpen om deel te nemen aan de maatschappij.

12.3. Wetenschappelijk onderzoek

We krijgen met enige regelmaat het verzoek om als organisatie mee te doen aan wetenschappelijk onderzoek of om ouders te attenderen op onderzoek waaraan ze (al of niet met hun kind) mee kunnen doen. Als het onderzoek goed lijkt opgezet, een redelijk belang dient en geen onevenredige belasting met zich meebrengt staan we daar positief tegenover. Wanneer er kinderen betrokken zijn bij het onderzoek worden ouders altijd van tevoren geïnformeerd en dienen zij toestemming te geven of zichzelf aan te melden.

We zijn heel terughoudend wat betreft het meedoen aan onderzoeken door commerciële aanbieders van diensten of producten.

12.4. Ondernemerschap

Het zien van kansen en het benutten van die kansen, waarmee waarde wordt gecreëerd voor de omgeving en voor jezelf, wordt ook wel omschreven door het woord 'ondernemerschap'. In die zin worden medewerkers en kinderen bij ons gestimuleerd om ervaring op te doen met ondernemerschap. Initiatief nemen, samenwerken, ideeën uitwerken en uitvoeren zijn begrippen die

hierbij horen.

12.5. Lokale verenigingen, ondernemers en aanbieders

Als kinderopvangorganisatie zijn we geworteld in de gemeente Pijnacker-Nootdorp. We werken graag samen met verenigingen, ondernemers en aanbieders uit onze gemeente. Zo helpen en versterken we elkaar en zorgen we ervoor dat er in Pijnacker-Nootdorp een breed aanbod van activiteiten, winkels en diensten blijft. Ook dat hoort bij maatschappelijk ondernemen.